

Návrh vzdělávacího programu soukromé mateřské školy

Michaela Zakopalová

Bakalářská práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav školní pedagogiky
akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela ZAKOPALOVÁ**
Osobní číslo: **H10276**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Učitelství pro mateřské školy**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Návrh vzdělávacího programu soukromé mateřské školy**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury z oblasti alternativního vzdělávání v předškolním věku.

Vymezení teoretických východisek a pojmů z oblasti zřizování předškolních institucí.

Příprava aplikační práce, stanovení cíle návrhu a obsahového zaměření programu.

Vytvoření školního vzdělávacího programu pro soukromou mateřskou školu.

Vyhodnocení školního vzdělávacího programu.

Prezentace výsledků návrhu, shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. Současná mateřská škola a její řízení. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.

PRÁŠILOVÁ, Michaela. Vybrané kapitoly ze školského managementu pro pedagogické pracovníky. Olomouc: UP, 2009. ISBN 80-244-1415-5.

SMOLÍKOVÁ, Kateřina. Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy. Praha: TAURIS, 2006. ISBN 80-87000-01-3.

SVOBODOVÁ, Eva. Vzdělávání v mateřské škole: Školní a třídní vzdělávací program. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

ŠMELOVÁ, Eva. Mateřská škola a její učitelé v podmínkách společenských změn: teorie a praxe II. Olomouc: UP, 2006. ISBN 80-244-1373-6.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
Ústav školní pedagogiky

Datum zadání bakalářské práce:

23. ledna 2014

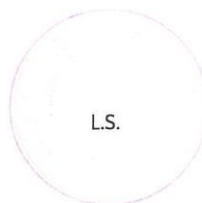
Termín odevzdání bakalářské práce:

2. května 2014

Ve Zlíně dne 23. ledna 2014

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

doc. PaedDr. Adriana Wiegerová, PhD.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 29. 4. 2014

..... Galonová

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací.

(1) Vysoká škola nevydávatečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, ušije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-ří autor takového díla udělit svolení bez vádného dítvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybního projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 nstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinač, může autor školního díla své dílo užití či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdélku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdélku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Oblast soukromého předškolního vzdělávání je pojmově nejasná. Práce definuje různé formy zařízení péče o předškolní děti. Díky legislativním změnám, které vycházejí vstříc potřebám rodičů, je současný trend zakládání předškolních zařízení spatřován v řadách zaměstnavatelů, občanských sdružení a soukromých osob. V reakci na to předkládá práce informace o tom, jak založit zařízení péče o předškolní děti navzdory viditelným obavám z novosti legislativních změn. Bakalářská práce prezentuje čtenářům návrh vzdělávacího programu aplikovatelného na zařízení péče o předškolní děti. Nabízí rozmanité informace od vizí školy po podmínky a obsah vzdělávání. Představený návrh ověřují tři posuzovatelé různého zaměření. Ti dle stanovených kritérií hodnotí jeho využitelnost. Ze získaných dat vyplývá, že je možné navrhovaný vzdělávací program zrealizovat, ovšem nese si s sebou nejen pozitiva, ale také řadu negativ.

Klíčová slova:

Zařízení péče o předškolní děti, firemní mateřská škola, dětská skupina, soukromé předškolní vzdělávání, vzdělávací program.

ABSTRACT

The area of private preschool education is conceptually unclear. The thesis defines various forms of preschool children care facilities. Due to legislative changes complying with parents' needs, the contemporary trend of founding preschool facilities can be found among employers, civil associations and others. In reaction to it, the thesis puts forward information about possibilities of founding of preschool children care facilities despite apparent concern over legislative changes. The Bachelor thesis presents a suggestion of an educational programme applicable to preschool children care facilities. Further, it offers varied pieces of information ranging from the visions of a school to conditions and content of education. The suggestion is verified by three evaluators of different specialisation. Based on set criteria, its usability is evaluated. The analysis of collected data shows that it is possible to realise the suggested educational programme. Nevertheless, it has not only positive but also negative aspects.

Key words:

Preschool children care facility, company kindergarten, children's group, private preschool education, educational programme.

Poděkování:

Velmi děkuji paní Doc. PaedDr. Adrianě Wiegerové, PhD. za její odborné vedení, cenné rady a vstřícnost při zpracovávání mé bakalářské práce. Velké díky patří i rodině, která mi poskytla nesmírnou podporu.

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 HISTORICKÝ EXKURZ VÝVOJEM PŘEDŠKOLNÍCH INSTITUCÍ	12
1.1 VÝVOJ PŘEDŠKOLNÍCH INSTITUCÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	12
1.1.1 Předškolní výchova v „baťovském“ Zlíně v období 1894 – 1948	15
1.1.2 Vývoj předškolních institucí po roce 1945.....	17
1.2 VÝVOJ NESTÁTNÍCH ŠKOL V ČR	18
1.2.1 Vývoj soukromého školství na úrovni předškolního vzdělávání po roce 1989 a jeho demografický aspekt	18
1.2.1.1 Třídy mateřských škol na základě zřizovatele	19
1.2.1.2 Děti v mateřských školách dle zřizovatele a podle státního občanství a zřizovatele.....	21
1.2.1.3 Učitelé v mateřských školách a úroveň jejich kvalifikace	22
2 POJMY V OBLASTI SLUŽEB PÉČE O PŘEDŠKOLNÍ DĚTI	24
2.1 CO JE TO PŘEDŠKOLNÍ ZAŘÍZENÍ? JEHO DRUHY A ZŘIZOVATELÉ	24
2.2 POJEM „SOUKROMÁ MATEŘSKÁ ŠKOLA“	25
2.2.1 Firemní mateřská škola	26
2.2.2 Dětská skupina	28
2.2.3 Srovnání vybraných typů škol	30
3 ZŘÍZENÍ SOUKROMÉHO ZAŘÍZENÍ PÉČE O PŘEDŠKOLNÍ DĚTI	35
3.1 ZALOŽENÍ SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY	35
3.2 4P – NÁROKY NA PROVOZ PŘEDŠKOLNÍHO ZAŘÍZENÍ.....	36
3.2.1 Kvalita poskytování předškolního vzdělávání	38
3.2.2 Zajištění kvality personálu a provozu v předškolním vzdělávání	40
II PRAKTICKÁ ČÁST	42
4 NÁVRH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY	43

4.1	TYP APLIKACE A ZDŮVODNĚNÍ JEHO POTŘEBY	43
4.2	CÍL VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	43
4.3	CÍLOVÉ KOMPETENCE TVŮRCE DOSAŽENÉ PO VYPRACOVÁNÍ PROGRAMU.....	43
4.4	ČASOVÉ PARAMETRY, VĚK DĚTÍ	44
4.5	ZPŮSOB EVALUACE NÁVRHU	44
5	VZDĚLÁVACÍ PROGRAM „ KAŽDÝ DEN S ÚSMĚVEM“	45
5.1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	45
5.2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	46
5.3	PODMÍNKY A ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ.....	47
5.3.1	Prostorové a materiální zázemí	47
5.3.2	Životospráva a psychohygiena	48
5.3.3	Hygienické podmínky	49
5.3.4	Personální podmínky a řízení školy	49
5.3.5	Bezpečnostní podmínky	51
5.3.6	Klima školy	51
5.3.7	Spoluúčast rodičů	52
5.4	ORGANIZACE PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	52
5.4.1	Školné a stravné pro rok 2014/2015.....	53
5.5	ORGANIZACE PROVOZU ŠKOLY	54
5.5.1	Denní režim školy	55
5.5.2	Charakteristika třídy.....	56
5.6	CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU A ZÁMĚR ŠKOLY	58
5.7	VZDĚLÁVACÍ OBSAH	62
5.8	EVALUACE	65
6	EVALUACE NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	67
6.1	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	70
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76
	SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	77
	SEZNAM PŘÍLOH.....	78

ÚVOD

Aktuální situace v oblasti kapacity mateřských škol se vyznačuje vysokým nedostatkem míst, což se odráží na participaci žen s dětmi předškolního věku na trhu práce. Stát na současný přeplněný stav reflektuje v podobě nových zákonů a úlev, které podporují trend zakládání zařízení péče o děti předškolního věku právě soukromým zřizovatelem. Soukromý sektor by měl rodičům nabídnout služby nad rámec státních možností, které se vyznačují vysokou flexibilitou a přizpůsobují se potřebám rodiny. Ze studia materiálů k problematice zřizování mateřských škol vyplývá, že pojem „soukromá mateřská škola“ není přesně definován a zákonem normalizován. Cílem je tedy daný pojem vymezit a porovnat jej s ostatními zařízeními jako jsou firemní mateřská škola, dětská skupina a státní mateřská škola. Po vyjasnění a seznámení se s těmito termíny lze představit možnosti postupu zřizování soukromé mateřské školy. Průvodním záměrem práce je exkurz do historie vzniku předškolních institucí a zmapování vývoje soukromého předškolního vzdělávání. Od založení první mateřské školy u sv. Jakuba se dostáváme přes situaci v „bat’ovském“ Zlíně, až k vývoji posledních dvaceti let, který poukazuje na rapidní nárůst mateřských škol se soukromým zřizovatelem.

Na základě informací z teoretické části práce bude vypracován návrh vzdělávacího programu aplikovatelný na konkrétní soukromou mateřskou školu. Vzdělávací program bude do značné míry ovlivněn nejen zázemím budovy a prostorovými možnostmi, ale také ekonomickými aspekty nezbytnými pro úspěšný a udržitelný provoz zařízení, které podmiňují nejen počet personálu, ale i výši školného. Cílem návrhu vzdělávacího programu je vytvořit dokument, který svojí originální vizí a pedagogickým přínosem bude konkurence schopný. Rodičům předškolních dětí, kteří se hodlají co nejdříve zapojit do pracovního procesu, aniž by byli svazováni problematikou kapacity státních mateřských škol, poskytne určitou alternativu a možnost kam se obrátit. Návrh vzdělávacího programu rodičům přiblíží, co mohou od služeb soukromé mateřské školy očekávat a vyžadovat. Prostřednictvím vybraných odborníků bude návrh vzdělávacího programu ověřen a na základě stanovených kritérií vyhodnocen z hlediska jeho reálného využití v praxi.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 HISTORICKÝ EXKURZ VÝVOJEM PŘEDŠKOLNÍCH INSTITUCÍ

Vzhledem k lidské potřebě zabezpečit svoji existenci, patří škola k nejstarším institucím, které člověk vytvářel. Funkce škol vždy souvisela s cíli a hodnotami, které společnost akceptovala. Již v antickém Řecku se v Platónových dílech setkáváme s úvahami o dítěti a jeho výchově z pozice státu. Nabízí se otázka, jestli je spojení mezi výchovou dítěte a vzdělávací politikou negativní či pozitivní. Negativním se stává, když potřeby společnosti převažují nad zájmy jednotlivce, a právě jako v totalitních společnostech to může vést k manipulaci a ovládnutí. Pozitivní vliv lze spatřovat ve vstřícnosti vůči rodinám s dětmi, v posilování práv dítěte, a také ke zkvalitnění přípravy těch, kdo se na vzdělávání podílejí. Podle Syslové lze říci, že institucionální předškolní vzdělávání má poměrně krátkou historii. (Syslová, 2011) Až v průběhu posledních dvou set let dochází v předškolní výchově jak u nás, tak i ve světě k významným proměnám. Od soukromých a charitativně zaměřených ústavů přes první zásahy politické moci, které nedbaly na zájmy a potřeby dětí, až k husté síti institucí, které jakožto veřejně dostupné služby nabízejí vědecky orientovaný pedagogický a psychologický obsah, který respektuje individuální potřeby každého dítěte předškolního věku. (Rýdl, 2012)

1.1 Vývoj předškolních institucí v českých zemích

V Rakousku – Uhersku založila v roce 1828 hraběnka Tereze Brunswick - Korompová první mateřskou školu na území dnešní Budapešti nazvanou andělská zahrada podle vzoru Roberta Owena, který působil v Anglii (Rýdl, 2012). Šmelová (2008) uvádí, že právě tato uherská hraběnka se zasloužila o založení první opatrovny na Slovensku, která vznikla v roce 1829 v Bánské Bystrici.

V českých zemích byl vznik prvních předškolních zařízení podporován navíc i vlasteneckými kruhy české inteligence. Ti v jejich zakládání vidí příležitost výchovy dětí v českém jazyce a tím i v národní kultuře. Po vzoru opatroven v evropských zemích byla v roce 1832 zřízena první česká opatrovna známá jako Školka na Hrádku, jejímž ředitelem se stal Jan Vladimír Svoboda, který absolvoval studijní cestu v zahraničí, aby získal zkušenosti. Na základě nabytých poznatků zpracoval výchovnou koncepci opatrovny. Ve stejném roce byla založena druhá česká opatrovna v obci Karlín, kterou na bázi soukromého útulku pro

malé děti pracujících matek vybudoval majitel místní kartonky Leopold Jerusalem. Méně známe, jsou aktivity textilního průmyslníka Johanna Liebiga a mnoha dalších průmyslníků, kteří pro své dělníky zakládali školy, aby ženy mohly v klidu pracovat v továrnách. Kromě mnoha českých zařízení existovala na našem území také předškolní zařízení pro děti německého původu. Právě soukromník Josef Heinrich provozoval v Praze ve Spálené ulici podle idejí Fröbela tzv. dětskou zahrádku. V roce 1862 vzniká v Praze další opatrovna u sv. Štěpána. A právě po vzoru pražských opatroven začaly vznikat podobná zařízení i v dalších městech na území Čech a Moravy. Ovšem ty v důsledku reorganizace veřejné správy přišly o své mecenáše a začaly zanikat. Tím pádem bylo na našem venkově velmi málo předškolních zařízení, které nestačily jak poptávce zájemců, tak rychlému společenskému vývoji, který již vyžadoval nový typ předškolního zařízení, tedy veřejnou mateřskou školu. (Rýdl, 2012)

Od roku 1866 se v Praze jednalo o využití prostor v klášteře sv. Jakuba. V návrhu se hovořilo o tom, že budou zohledněny Fröbelovy ideje s dětskými zahrádkami a upustí se od školního učení ve prospěch volné hry. Na tomto návrhu se podíleli tři významní doboví pedagogové. Oponentkou tohoto návrhu byla Marie Riegerová, která nesouhlasila se svěřením péče o malé děti do mužských rukou. Prosazovala ideovou koncepci podle J. A. Komenského a přihlížela k zahraničním trendům, se kterými se setkala. Ty byly více sociálně a zdravotně orientované, kdy škola přebírala rodičovské povinnosti v době zaměstnání rodičů. (Rýdl, 2012)

Riegerová předložila žádost o vyslání dvou žen na studijní cestu za účelem získání zkušenosti s prací v opatrovnách a dětských zahrádkách. Účastnicemi zmiňované cesty byly Barbora Ledvinková a Marie Müllerová. A právě tyto kroky vedly nakonec v roce 1869 k otevření opatrovny sv. Jakuba, která je díky vedení Marie Riegerové známá jako první instituce nesoucí název Mateřská škola. První ředitelkou byla Barbora Ledvinková. Tato skutečně první mateřská škola v sobě spojovala ověřené zkušenosti z opatrovny J. Svobody a německých dětských zahrádek. Děti v ní byly rozdělovány podle věku a již v prvním roce byl o školu zaznamenán obrovský zájem. Po vzoru první mateřské školy vznikaly další a byla shledána potřeba řešit tento rychlý nárůst legislativně. V roce 1869 byl vydán říšský školní zákon, který vymezoval organizační a obsahové podmínky pro existenci předškolních zařízení. Na uvedený zákon navazoval v roce 1872 výnos č. 4711, který definoval mateřské školy, opatrovny a jesle jako tři typy zařízení pro předškolní péči a výchovu.

V mateřské škole byl zdůrazňován kvalitní pedagogický vzor a byla určena pro všechny děti bezplatně. Funkcí opatroven bylo zajistit péči dětem zaměstnaných rodičů (vést je k sebeobsluze, čistotě a slušnému chování), na rozdíl od mateřských škol však neměly opatrovny připravovat děti na školní vyučování. Účelem jeslí bylo poskytnout péči dětem do tří let. (Šmelová, 2008) Je důležité poznamenat, že vznik institucí nebyl nadále v rukou jen dobročinných spolků, charitativních organizací a soukromých osob, ale byly přímo vyzívány obce a školní okresy, aby vznik podobných institucí podporovaly. Předpisem č. 4711 bylo také rozhodnuto, že služby veřejných institucí (nikoliv soukromých institucí) předškolní péče a výchovy budou pro rodiny bezplatné. (Rýdl, 2012)

Dalším významným mezníkem, jímž do popředí vstoupila snaha o povznesení českého a slovenského školství, je rok 1918, kdy vznikl samostatný československý stát. Na povrch se dostávaly otázky týkající se funkce předškolních institucí, zda předškolní výchova spadá pod odpovědnost ministerstva školství nebo ministerstva sociální péče. Dlouholetý spor byl nakonec vyřešen ve prospěch ministerstva školství. Tabulka 2 uvádí, že počet mateřských škol v českých zemích k roku 1937 činil 2 244, což je od roku 1869, kdy vznikla první mateřská škola u sv. Jakuba, rapidní nárůst. Také lze z tabulky vyčíst podrobné zastoupení jednotlivých druhů škol podle zřizovatele a jazyka. Pro ucelený pohled na stav předškolních institucí jsou uvedeny i počty opatroven a jeslí. (Šmelová, 2004)

Tabulka 1 Statistika mateřských škol, opatroven a jeslí v Čechách v roce 1937.

Jazyk	Charakteristika	Mateřské školy	Opatrovny	Jesle	Celkem všech dětí
český	veřejné	195	31	48	15 452
	cvičné veřejné	2	-	-	78
	státní	544	-	-	10 621
	soukromé	180	58	10	114
	cvičné soukromé	3	-	-	-
německý	veřejné	208	52	2	10 674
	cvičné veřejné	1	-	-	20
	státní	-	-	1	4
	soukromé	160	99	5	7 180

	cvičné soukromé	1	-	-	80
ruský	soukromé	1	-	-	25
francouzský	soukromé	2	-	-	100
anglický	soukromé	1	-	-	25

Zdroj: Šmelová, 2004, s. 41

Tabulka 2 Statistika mateřských škol, opatroven a jeslí na Moravě a Slezsku v roce 1937

Jazyk	Charakteristika	Mateřské školy	Opatrovny	Jesle	Celkem všech dětí
český	veřejné	224	5	-	11 434
	cvičné veřejné	3	-	-	71
	státní	255	-	-	6 330
	soukromé	197	13	5	7 505
	cvičné soukromé	2	-	-	75
německý	veřejné	96	9	4	4 863
	soukromé	114	29	8	4 901
polský	veřejné	8	-	-	246
	soukromé	64	1	-	1 648
francouzský	soukromé	1	-	-	13

Zdroj: Šmelová, 2004, s. 41

1.1.1 Předškolní výchova v „bat'ovském“ Zlíně v období 1894 – 1948

Fenomén firmy Baťa se původně projevoval v originálních a úspěšných ekonomických rozhodnutích, s veškerou invencí a tvořivostí ale vstupuje i do oblasti vzdělávání. Zaslouhou nebývalého pochopení vedoucích představitelů Baťových závodů měl Zlín příkladně vybudované školství, které přitahovalo zájem nejen odborníků u nás, ale jeho věhlas dosahoval až za hranice. Vše vzešlo z názoru, že pouze vzdělaný a odborně náležitě připravený člověk může obstát ve světové soutěži práce, což pro firmu Baťa mělo velký význam.

Z iniciativy Baťových závodů byla ve Zlíně otevřena první mateřská škola v roce 1918. Péči poskytovaly vyškolené pracovnice, jež nabízely více zábavy než učení prostřednictvím pestré nabídky hraček. Tato závodní mateřská škola si získala velkou oblibu jak ze strany dětí, tak jejich rodičů a za nedlouho byla rozšířena. V roce 1924 byla za finančního přispění firmy Baťa otevřena ve Zlíně městská mateřská škola, která již druhý den po otevření byla kapacitně přeplněná. Snaha zabezpečit výchovu a vzdělávání předškolním dětem se neomezovala pouze na centrum Zlína. V roce 1935 byla zřízena první mateřská škola na zlínském venkově a následující rok další mateřská škola v oblasti dnešních Otrokovic.

Prosperita firmy Baťa, která byla v třicátých letech 20. století nepopíratelná, se odrážela nejen v rozvoji města, ale také v budování dalších předškolních zařízení. Koncem roku 1940 existovalo ve Zlíně již devět mateřských škol. I přesto, že byla návštěva mateřské školy dobrovolná, tak většina zlínských dětí do škol pravidelně docházela. O děti pečovaly odborně vzdělané vychovatelky, které jim vštěpovaly základní pravidla chování a prostřednictvím her vedly ke cvičení paměti, chápání a tělesným cvičením. Rozmach firmy Baťa sahal až do zahraničí, kdy firma expandovala do mnoha zemí světa. Na zaměstnance byl tedy kladen další vysoký nárok, kterým byla znalost cizího jazyka. V těchto třídách se děti seznamovaly s jazykem formou her a zpěvem. Předpokládalo se, že si děti tímto způsobem výuky snadněji osvojí zásobu cizích slov a všechny získané vědomosti jim pak z paměti nikdy nevyumizí. Pokud se děti učí cizí jazyk už od malička, nebude jim připadat, že je řeč cizí. Pokrokové myšlenky se promítly i do zlínského školství, kdy byl ve Zlíně zřizovány mateřské školy s jinojazyčnými třídami. Mezi ně patřila německá mateřská škola, francouzská mateřská škola a anglická mateřská škola. Právě francouzská mateřská škola se mohla pyšnit skutečností, že ji vedla s veškerou péčí a porozuměním rodilá Francouzka.

S rozvojem Baťových závodů se počet obyvatelů Zlína téměř zdesetinásobil, což mělo vliv na všechny oblasti života ve Zlíně. Rozsáhlý a propracovaný vzdělávací systém uplatňovaný ve Zlíně vycházel z potřeb Baťových závodů a utvářel tak budoucnost zaměstnanců firmy Baťa, města i celého zlínského regionu. Ucelená vzdělávací soustava „baťovské“ doby a všechny její školy a instituce lze označit jako nadčasové a mnoho jejích prvků můžeme využít i v současnosti. (Ďurišová, 2011)

1.1.2 Vývoj předškolních institucí po roce 1945

Období druhé světové války zanechalo výrazný šrám na rozvoji předškolního vzdělávání a došlo ke značnému snížení počtu mateřských škol. V roce 1944 bylo podle rozhodnutí Slovenské národní rady školství zestátněno, čímž došlo k likvidaci církevních a soukromých škol. Následující vývoj má odlišné tendence ve vývoji předškolních institucí v Evropě. Od roku 1948 byla schválena jednotná školská soustava a zákonem č. 186/1960 bylo stanoveno, že součástí jednotné školské soustavy jsou jesle, mateřské školy, společná zařízení jeslí a mateřské školy. Mateřské školy tvořily součást soustavy s nepovinnou docházkou. Hovoříme o období budování socialistické předškolní výchovy. To doprovázelo zavedení jednotných vzdělávacích osnov s ideologicky zaměřenými programy, kde byly individuální potřeby dětí výrazně opomíjeny. Po roce 1989 došlo s pádem totalitního režimu ke změnám, které měly vliv i na oblast školství. Mateřské školy přestaly být svazovány jednotným vzdělávacím programem a jejich síť se rozšířila o soukromé i církevní školy. (Šmelová, 2004)

Současný systém předškolního vzdělávání v ČR je stanoven následovně: pro lepší porovnání údajů v oblasti vzdělávání vytvořilo UNESCO v roce 1997 Mezinárodní standardní klasifikaci vzdělávání ISCED, podle které je předškolní vzdělávání označováno jako vzdělávací úroveň 0, tedy ISCED 0. „*Programy v úrovni 0 představují počáteční stupeň organizovaného vzdělávání a mají vytvářet přechod mezi rodinnou a školní atmosférou a pomáhat dítěti adaptovat se na školní prostředí.*“ (Šikulová, 2005, s. 64)

Průcha definuje předškolní vzdělávání jako „*výchovu zabezpečující uspokojování přirozených potřeb dítěte a rozvoj jeho osobnosti. Podporuje zdravý tělesný, psychický a sociální vývoj dětí, vytváří předpoklady jejich pozdějšího vzdělávání. V ČR je předškolní výchova nepovinná, zabezpečují ji předškolní zařízení.*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 186)

Lze tedy říci, že dítě může nastoupit do základní školy (ISCED 1), aniž by absolvovalo ISCED 0. Ovšem dítě, které je v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, má právo na přednostní přijetí k předškolnímu vzdělávání. Právě povinnost předškolního vzdělávání je příčinou mnoha diskuzí. V roce 2010 tehdejší ministr školství navrhoval zavést povinný poslední rok před nástupem do základní školy. Důvodem bylo předejít problémům se sociální integrací u dětí ze sociálně znevýhodněných rodin, kterým by povinná docházka rok před nástupem na základní školu pomohla.

1.2 Vývoj nestátních škol v ČR

V bývalém Československu existovalo mnoho nestátních škol, které byly po roce 1948 zakázány, vzhledem k tomu že se školství stalo pouze státní záležitostí. Proto není překvapující, že ihned po listopadu 1989 započaly snahy o zakládání „soukromých“ škol a od školního roku 1990/91 dokonce první „soukromé“ školy zahájily svoji činnost. Opětovný rozvoj nestátního vzdělávání šel ruku v ruce s potřebnými legislativními opatřeními. Nejprve bylo podpořeno v dokumentu Návrh novelizace zákona č. 29 – 1984 Sb., o soustavě základních a středních škol (školský zákon). Dokument byl vypracován MŠMT ČR počátkem roku 1990 a byl jím zlomen monopol dosavadního státního školství a zakotveno právo na existenci nestátního školství.

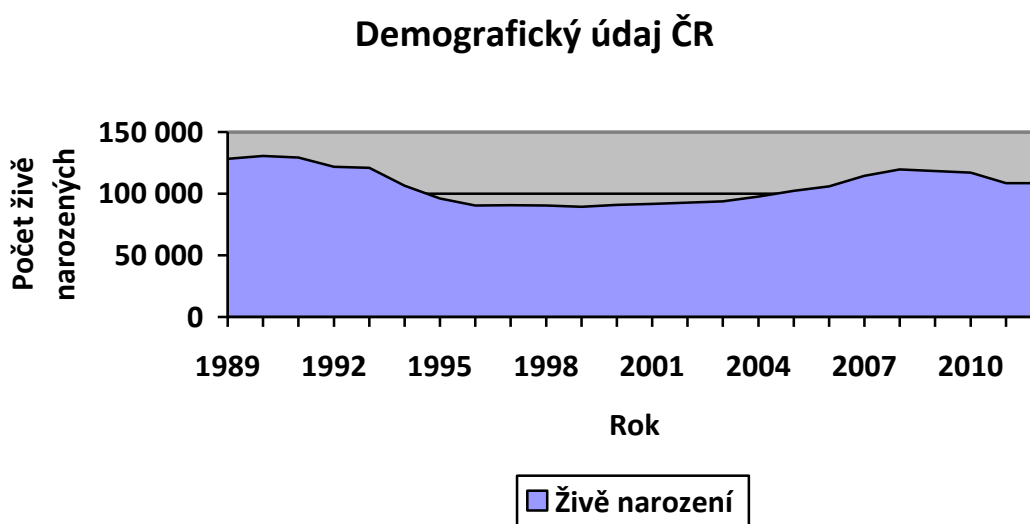
Zásadním legislativním krokem byla Vyhláška ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy České republiky ze dne 22. července z roku 1991 o soukromých školách (Sbírka zákonů č. 353/1991, částka 68). Vyhláška vymezuje, kdo může být zřizovatelem soukromé školy, jaké požadavky musí splňovat návrh na zřízení soukromé školy a jakým způsobem se zařazuje soukromá škola do sítě škol. V oblasti financování soukromých škol podle nařízení vlády ČR ze dne 31. 8. 1990 č. 379/1990 Sb., o poskytování dotací soukromým školám, bylo zabezpečeno, že soukromé školy, které byly rozhodnutím ministerstva zařazeny do sítě národního vzdělávacího systému, jsou dotovány ze státního rozpočtu. (Průcha, 1996)

Počátkem devadesátých let výrazně přibýlo mateřských škol se soukromým zřizovatelem. Hovoří se o „soukromých“ mateřských školách působících vedle mateřských škol zřízených státní správou, obcemi nebo církví jako alternativní typ předškolního zařízení. Daný typ nabízí oproti standardu třídy s menším počtem žáků, seznamování s cizím jazykem, rozvoj výtvarných či hudebních dovedností a v neposlední řadě práci s počítačem, který se připojuje k dosavadním informačním médiím. Některé „soukromé“ mateřské školy přijímají i děti zdravotně znevýhodněné a nabízejí realizaci speciálních programů a cvičení. (Průcha, 1996)

1.2.1 Vývoj soukromého školství na úrovni předškolního vzdělávání po roce 1989 a jeho demografický aspekt

Na základě vývoje nestátního školství po roce 1989 neuniklo školství pozornosti soukromých investorů. Soukromým zřizovatelům se podařilo do českého systému školství zapojit

a výrazně jej ovlivnit. Ovšem jejich vliv je patrnější, čím vyšší je stupeň školské soustavy. I tak se podařilo soukromému školství v průběhu posledních 20 let proniknout do českého vzdělávacího systému, i když jsou počty soukromých mateřských škol ve srovnání s veřejnými mateřskými školami nepatrné. Na základě dat ČSÚ je v kapitole nastíněn vývoj počtu tříd a dětí v soukromých mateřských školách. Nelze opomenout i význam demografických údajů o živě narozených v ČR, které jsou graficky vyobrazeny v Grafu 1. Právě tato demografická křivka ovlivňuje vývoj soukromého školství na úrovni předškolního vzdělávání. (ČSÚ, 2011)

Graf 1 Počet živě narozených dětí v ČR v letech 1989 - 2010

Zdroj: ČSÚ, 2012

1.2.1.1 Třídy mateřských škol na základě zřizovatele

Na počet tříd mají samozřejmě vliv demografické faktory. Z Tabulky 3 vyplývá, že nejvíce tříd všech mateřských škol je ve školním roce 1992/93, a to 15 842. Poté jejich počet až do roku 2005/06 klesá, kdy je jich pouhých 12 409. Od roku 2006/07 počet tříd opět narůstá, a to díky zvyšující se porodnosti. (ČSÚ, 2011)

Počet tříd soukromých mateřských škol dosáhl největšího nárůstu v roce 1995/96, kdy jejich počet dosahuje hodnoty 307. Zároveň v tomto školním roce tvoří podíl tříd soukromých mateřských škol celé 2 %. Jak vidíme, tak po rychlém nárůstu dochází k poklesu až

do školního roku 1999/2000. Od tohoto roku se podíl soukromých tříd pohybuje v rozmezí 1,3 – 1,6 %. V roce 2010/11 se podíl zvýšil opět na 2 %, ale tentokrát s počtem tříd 276. Podle Grafu 1 se v posledních 10 letech zvyšoval počet narozených dětí, dochází tedy k situaci, že poptávka po umístění dítěte do mateřské školy roste a předpokládá se, že bude růst i nadále. (ČSÚ, 2011) Otázkou je, zda se pravděpodobnost zvyšující se porodnosti projeví i v nárůstu počtu soukromých škol a tříd nebo dojde k pokrytí možné zvýšené poptávky státními mateřskými školami.

Tabulka 3 Třídy mateřských škol dle zřizovatele 1991/92 – 2010/11

	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	99/2000	2000/01
Třídy v MŠ celkem	15 737	15 842	15 209	15 390	15 358	15 029	14 461	14 125	13 605	13 202
Veřejné	15 652	15 797	15 066	15 081	15 010	14 693	14 180	13 864	13 382	12 981
Soukromé	79	28	111	268	307	292	232	217	182	182
Církevní	6	17	32	41	41	44	49	44	41	39
	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Třídy v MŠ celkem	12 970	12 881	12 797	12 689	12 409	12 494	12 698	13 035	13 452	13 988
Veřejné	12 750	12 669	12 590	12 477	12 205	12 288	12 474	12 797	13 176	13 650
Soukromé	181	176	170	175	164	164	174	187	218	276
Církevní	39	36	37	37	40	42	50	51	58	62

Zdroj: ČSÚ, 2011

Tabulka 4 Třídy mateřských škol – procentuální podíl zřizovatelů 1991/92 – 2010/11

	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	99/2000	2000/01
Veřejné	99,5%	99,7%	99,1%	98,0%	97,7%	97,8%	98,1%	98,2%	98,4%	98,3%
Soukromé	0,5%	0,2%	0,7%	1,7%	2,0%	1,9%	1,6%	1,5%	1,3%	1,4%
Církevní	0,0%	0,1%	0,2%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Veřejné	98,3%	98,4%	98,4%	98,3%	98,4%	98,4%	98,2%	98,2%	97,9%	97,6%
Soukromé	1,4%	1,4%	1,3%	1,4%	1,3%	1,3%	1,4%	1,4%	1,6%	2,0%
Církevní	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,4%	0,4%	0,4%	0,4%

Zdroj: ČSÚ, 2011

1.2.1.2 Děti v mateřských školách dle zřizovatele a podle státního občanství a zřizovatele

Jak víme podle definice z pedagogického slovníku, je předškolní vzdělávání určeno dětem ve věkovém rozmezí 3 – 6 let. Ovšem mateřské školy navštěvují děti i mladší tří let a také děti s odkladem povinné školní docházky, které hranici šesti let přesahují. V Tabulce 5 je sledován počet dětí mateřských škol, které jsou závislé na velikosti odpovídající věkové populace. V období let 1991 – 2001 koresponduje vývoj počtu dětí navštěvující předškolní vzdělávání s počtem tříd mateřských škol. Celkové počty dětí v mateřských školách rostou do roku 1994/95, kdy MŠ navštěvuje 345 554 dětí.

V následujících letech poté kvůli poklesu populační křivky dochází k poklesu počtu dětí až do roku 2001/02, kdy školy navštěvovalo 282 642. Vzhledem ke zvýšené porodnosti v posledních letech, narůstají i počty dětí v mateřských školách. Do roku 2010/11 dosahuje jejich počet až 328 612. Z pohledu zřizovatele je nejméně mateřských škol na začátku sledovaného období. Díky nově vznikajícím soukromým mateřským školám rostly i počty dětí, které je navštěvují. Nejvyššího počtu bylo dosaženo v roce 1995/96, ve kterém navštěvovalo soukromé mateřské školy celkem 6 578 dětí. Poté až do konce školního roku 2006/07 můžeme pozorovat pokles dětí v soukromých MŠ, vzhledem k tomu, že ubývalo počtu dětí v odpovídající věkové populaci v důsledku vyššího počtu volných míst ve státních mateřských školách. V posledních letech můžeme opět pozorovat pozvolný nárůst dětí v soukromých mateřských školách. (ČSÚ, 2011)

Tabulka 5 Děti v mateřských školách dle zřizovatele 1991/92 – 2010/11

	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	1996/97	1997/98	1998/99	99/2000	2000/01
Děti v MŠ celkem	328 983	331 936	338 499	345 554	340 943	324 310	314 377	309 380	296 630	286 147
Veřejné	327 361	331 131	335 762	339 190	333 555	317 334	308 690	304 197	292 282	281 905
Soukromé	1 465	469	2 120	5 541	6 578	6 135	4 744	4 340	3 552	3 485
Církevní	157	336	617	823	810	841	943	843	796	757
	2001/02	2002/03	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Děti v MŠ celkem	282 642	284 950	286 340	286 230	282 183	285 419	291 194	301 620	314 008	328 612
Veřejné	278 555	280 871	282 309	282 187	278 176	281 377	287 059	297 069	308 930	322 572
Soukromé	3 368	3 340	3 310	3 303	3 238	3 194	3 226	3 615	4 023	4 893
Církevní	719	739	721	740	769	848	909	936	1 055	1 147

Zdroj: ČSÚ, 2011

Od školního roku 2008/09 je možné sledovat i počty dětí mateřských škol podle národnosti ve členění podle zřizovatele. Z Tabulky 6, ve které je zachycen stav v roce 2010/11, vyplývá, že téměř 99 % procent dětí navštěvujících české mateřské školy má také české státní občanství. Děti, jejichž rodiče upřednostňují soukromého zřizovatele mateřské školy, disponují v 98 % případech i českým občanstvím. Rovněž si lze všimnout, že více jak 6 % dětí z ostatních států EU upřednostňují soukromé mateřské školy. (ČSÚ, 2011)

Tabulka 6 Děti v mateřských školách dle státního občanství a zřizovatele školní rok 2010/11

Zřizovatel	celkem	v tom státní občanství				
		Česká republika	Slovensko	ostatní státy EU 27	ostatní evropské státy	ostatní státy světa
Veřejný	322 572	318 525	620	377	1 509	1 541
Soukromý	4 893	4 767	13	26	56	31
Církevní	1 147	1 097	15	6	20	9
Celkem	328 612	324 389	648	409	1 585	1 581

Zdroj: ČSÚ, 2011

1.2.1.3 Učitelé v mateřských školách a úroveň jejich kvalifikace

Výuku v MŠ zprostředkovávají učitelé. Na úrovni předškolního vzdělávání mají ženy dlouhodobou a téměř absolutní převahu nad muži. Podíl žen přesahuje v posledních pěti letech pravidelně 99 %. Druh zřizovatele v tomto případě nehraje roli. V tabulce jsou uvedeny počty učitelů, kteří jsou zaměstnání na plný úvazek. Učitelé s polovičním úvazkem jsou započítáni s hodnotou 0,5. Podle přehledu počtů učitelů ve sledovaném období se podíl učitelů v soukromých mateřských školách zvyšuje. Počty opět korespondují s počty tříd a žáků uvedených výše. (ČSÚ, 2011)

Tabulka 7 Učitelé v MŠ dle zřizovatele 2005/06 – 2010/11

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Učitelé v MŠ celkem	22 484,6	22 367,7	22 744,3	23 567,8	24 584,3	25 736,8
Veřejné	22 109,4	21 989,9	22 351,8	23 147,1	24 096,4	25 129,5
Soukromé	304,4	301,8	311,6	339,0	394,2	505,1
Církevní	70,8	76,0	80,9	81,7	93,7	102,2

Zdroj: ČSÚ, 2011

Od roku 2005/06 můžeme sledovat i kvalifikovanost učitelů v mateřských školách. Požadavky na kvalifikaci učitelů jsou zakotveny v Zákoně č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Ve sledovaném období uvedeném v Tabulce 8 je znatelný nárůst nekvalifikovanosti učitelů nehledě na to, kdo je zřizovatelem školy. Nejvyšší nárůst (o více jak 6 %) pozorujeme u učitelů soukromých škol. Pozitivní vývoj je znatelný pouze u církevních mateřských škol, kde v posledních třech sledovaných letech dochází k poklesu nekvalifikovanosti. Celkově se nejnižší nekvalifikovanost ukazuje u učitelů ve státních mateřských školách. (ČSÚ, 2011)

Tabulka 8 Nekvalifikovanost učitelů mateřských škol dle zřizovatele 2005/06 – 2010/11)

	2005/06	2006/07	2007/08	2008/09	2009/10	2010/11
Celkem	6,36%	6,91%	6,85%	7,91%	8,88%	10,23%
Veřejný	6,18%	6,74%	6,65%	7,66%	8,65%	9,93%
Soukromý	16,69%	15,21%	15,82%	20,88%	19,48%	23,04%
Církevní	17,09%	22,63%	27,94%	23,99%	22,63%	21,82%

Zdroj: ČSÚ, 2011

Závěrem je nutno shrnout, že se soukromým mateřským školám zatím nepodařilo výrazně prolomit hegemonii veřejných škol. Z tabulek také vyplývá, že je na úrovni předškolního vzdělávání význam soukromých škol minimální. Přeci podíl dětí navštěvující soukromé mateřské školy nepřesáhl ani jednou ve sledovaném období hranici 2 %. Dále uvedená data vypovídají o tom, že i když je zastoupení zahraničních občanů v českém vzdělávacím systému velmi nepatrné, faktem je, že cizí státní příslušníci dávají více přednost soukromému školství než občané ČR. V mezinárodním srovnání s okolními státy je podle OECD české školství stále výrazně veřejné. Na většině úrovní je zřejmé, že je význam soukromého školství v České republice stále převážně druhotný. (ČSÚ, 2011)

2 POJMY V OBLASTI SLUŽEB PÉČE O PŘEDŠKOLNÍ DĚTI

Situace v oblasti péče o děti předškolního věku je terminologicky nejednotná. V následujících kapitolách proto definujeme základní typy zařízení péče o předškolní děti.

2.1 Co je to předškolní zařízení? Jeho druhy a zřizovatelé

Jak bylo zmíněno, předškolní výchova je realizována v předškolních zařízeních, které zajišťuje všestrannou péči dětem z pravidla ve věku od tří do šesti let. Lze je rozdělit podle mnoha aspektů. Průcha (2003) za předškolní zařízení považuje mateřskou školu, speciální mateřskou školu a přípravnou třídu.

***Mateřská škola** „je školské zařízení navazující na výchovu dětí v rodině a v součinnosti s ní zajišťující všestrannou péči dětem zpravidla ve věku od tří do šesti let. Není součástí povinné školní docházky.“* (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 118)

***Speciální mateřská škola** „je škola, která je zaměřená na vzdělávání dětí se speciálními výchovně - vzdělávacími potřebami.“* (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 223)

*„**Přípravná třída** je zařízení předškolní výchovy určené pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí. V ČR jsou přípravné třídy zaváděny jako experiment od roku 1997. Jejich cílem je připravit děti, které je navštěvují, k bezproblémovému vstupu do školního vzdělávání, a tak předcházet jejich školní neúspěšnosti.“* (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 189)

Je potřeba vymezit si významové rozdíly týkající se státních a nestátních škol. Podle Průchy (1996) jsou státní školy zřizovány orgány státní neboli vládní administrativy. Často je slýcháno také označení veřejné školy. V zahraniční terminologii se setkáváme se státní školou jako s public schools, tedy veřejně spravované a vlastněné. Nestátní školy, v zahraničí označovány jako private schools jsou soukromé školy nebo také non – governmental schools neboli nevládní školy. Nestátními školami tedy myslíme takové, které jsou vlastněné a spravované jinými zřizovateli než státními orgány.

Předškolní zařízení mohou mít různé zřizovatele (obce a kraje, MŠMT ČR, soukromé osoby, církve). Podle Průchy (1996) se nabízí další diferenciaci, kde hraje roli ekonomický aspekt financování škol. Zjednodušeně lze říci, že soukromé školy jsou financovány jejich zřizovateli a rodiče dětí jim platí školné, kdežto státní školy jsou zpravidla bezplatné a jsou

financovány z veřejných zdrojů, ovšem není to pravidlem a nelze podle ekonomického aspektu rozlišovat státní a nestátní školy. Z tohoto důvodu uvádíme následující dělení:

- a) *Mateřské školy zřízené státem, obcí, krajem, svazkem obcí (veřejné)* - vztahuje se na ně školský zákon a jsou zapsány do rejstříku škol, čímž jim vzniká nárok na finanční prostředky.
- b) *MŠ soukromé* - zřízené církevními právníckými osobami či jinými právníckými osobami a jsou zapsány v rejstříku - vztahuje se na ně školský zákon a s ním související nárok na finanční prostředky.
- c) *Soukromá zařízení péče o předškolní děti* provozovaná v režimu Zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, a nejsou uvedeny jako školská zařízení v síti škol.

2.2 Pojem „soukromá mateřská škola“

Podle nejnovějších instrukcí zmiňuje Pemová (2013), že jediné zařízení, které může být považováno za mateřskou školu, je zařízení provozovaného podle školského zákona. Ovšem školský zákon také umožňuje, aby zřizovatelem mateřské školy byl i zaměstnavatel, poté můžeme hovořit o firemní mateřské škole. Ostatní zařízení provozovaná podle jiných právních norem by pojem mateřská škola neměla používat. Proto je i pro „soukromou mateřskou školu“ nejvhodnějším označením pojem „zařízení péče o předškolní děti“.

I Průcha (1996) se přiklání k názoru, že pojem „soukromá škola“ není přesně vymezen. Obecně konstatuje, že „*soukromé školy jsou všechny takové, které jsou zřizovány jinými subjekty než vládou (státem)*“. (Průcha, 1996, s. 58)

To je v rozporu s Pemovou (2013), abychom mohli instituci nazvat soukromou školou, tak je potřeba Průchovu definici upravit a podle Pemové konkretizovat. Vychází z toho, že soukromé mateřské školy jsou všechny takové, které jsou zřizovány jinými subjekty než státem, ale pouze v případě pokud byly MŠMT ČR zapsány do rejstříku škol. V tomto případě můžeme o zařízení péče o předškolní děti hovořit jako o soukromé mateřské škole.

Nikde není stanoveno, že zařízení péče o předškolní děti nemůžeme nazývat pracovně jako soukromou mateřskou školu.

2.2.1 Firemní mateřská škola

Dnešní moderní doba s sebou přináší velké nároky na propojování rodinného a pracovního života. Zřizování firemních mateřských škol je možná forma pomoci ze strany zaměstnavatelů, jak podpořit své zaměstnance při sladování rodinných a profesních rolí. Dalo by se to považovat za pomyslný vrchol pyramidy všech dalších prorodinných opatření, které může firma svým zaměstnancům nabídnout. Firemní zařízení péče o předškolní děti skýtá mnoho výhod, jak pro zaměstnavatele, tak i pro zaměstnance. Zaměstnavatel může těžit z vyšší firemní loajality, ušetří tak náklady na opakované výběry a zaškolování personálu. Také se nabízí možnost pružněji zorganizovat pracovní dobu zaměstnanců bez narušení jejich rodičovských povinností. Pro zaměstnance má firemní mateřská škola nepopiratelná pozitiva v podobě pružné provozní doby školy, která odpovídá pracovnímu rytmu firmy. Minimální vzdálenost školy a místa výkonu práce zase šetří čas a umožňuje snadněji řešit případné problémy. Rodiče navíc mají možnost spolupodílet se na chodu zařízení během dne, z čehož pramení větší důvěra v personál školy. V neposlední řadě je pro zaměstnance výhodou vize profesního rozvoje, který není na úkor rodiny a celkově je znatelná motivace ke kvalitní práci. (Pemová, 2013)

Samotné vybudování a provoz firemní mateřské školy je dlouhodobou investicí s pomalou návratností investovaných financí. Návratnost se mnohdy projevuje pouze v hodnotách, které ekonomicky nelze vyjádřit. Jsou to nevyčíslitelné hodnoty, jako je loajalita a spokojenost zaměstnanců, které přispívají k budování dobrého jména firmy. I když zaměstnavatel provozováním firemní mateřské školy sleduje své vlastní zájmy, je nutné nezapomínat, že zařízení je vybudováno především pro děti a zájem zaměstnanců je určen jeho kvalitou v oblasti všestranné péče o děti. Jestliže by firemní zařízení nenabízelo žádný zajímavý program a bylo by pouze hernou, rodiče by nejspíše jeho služby dlouhodobě nevyužívali a vložená investice by byla zbytečná. Pokud ovšem firemní zařízení péče o předškolní děti bude respektovat kritéria spočívající v kvalitním zázemí a vybavení, odborném personálu, plnohodnotném výchovném programu a přizpůsobeným podmínkám pro potřeby dětí, zaměstnanců a zaměstnavatele, nepřijde úsilí na zmar. Dodržení těchto kritérií vede k naplnění výše zmíněných oboustranných výhod. (Pemová, 2013)

Zaměstnavatelé by ještě k tomu měli mít na paměti, že zřízením firemní mateřské školy pravděpodobně nepokryjí potřeby všech zaměstnanců rodičů, proto by měli věnovat pozornost dalším prorodinným opatřením. Pokud nevezmou v potaz i ostatní zaměstnance, starající se například o děti školou povinné, je velkým rizikem vznik konfliktů a závisti uvnitř pracovního kolektivu, kdy se určitá skupina zaměstnanců může cítit ve znevýhodněném postavení, protože nemají dítě v předškolním věku nebo se starají o rodinného příslušníka v důchodovém věku. Samotné podmínky pro přijetí dítěte do firemní mateřské školy by neměly být diskriminující, pokud chce zaměstnavatel určovat konkrétní podmínky pro přijetí, je vhodné předem zvolit pomocná kritéria, například přednostně budou přijímány děti rodičů samoživitelů nebo na směny pracujících rodičů, nikoliv jednat se záměrem vyloučit určitou skupinu dětí. (Pemová, 2013)

Pro ucelený obraz možností, jaké může firma pomoci svým zaměstnancům (rodičům předškolních dětí) s uplatněním na trhu práce, jsou uváděny následující teze:

- *„Zaměstnavatel sám vybuduje a provozuje zařízení ve vlastních nebo pronajatých prostorech.*
- *Zaměstnavatel sám vybuduje ve vlastních nebo pronajatých prostorech zařízení, ale vybere pro jeho provoz jiného odborného provozovatele.*
- *Zaměstnavatel si najme odbornou firmu, která zařízení provozuje ve vlastních prostorech.*
- *Zaměstnavatel se domluví s existujícím zařízením (veřejným nebo soukromým) na využití části jeho kapacity za předem dohodnutých finančních podmínek.*
- *Zaměstnavatel přispívá zaměstnancům na individuální hlídání nebo soukromou školku dle výběru konkrétních rodičů.“* (Pemová, 2013, s. 35)

Na základě těchto možností je zřejmé, že zřízení firemních mateřských škol nabízí příležitost i jiným zařízením a institucím péče o předškolní děti. I samotné zřizování nemusí zůstat na interní bázi a naskýtá pracovní možnost pro mnoho různých firem. Pokud se zaměstnavatelé rozhodnou využít již existující zařízení, většinou se nejedná o veřejné instituce. Dnešní doba je specifická v tom, že místa ve státních mateřských školách jsou velice

omezená. Pokud by se našla volná kapacita, školy většinou přijímají přednostně děti, které mají rok před započítáním povinné školní docházky, to znemožňuje především matkám brzký nástup do zaměstnání a pokračování v budování kariéry. Vzhledem k této skutečnosti se zvyšuje možnost uplatnění soukromých mateřských škol, jejichž služby zaměstnavatelé prostřednictvím sjednaných smluvních podmínek mohou využít. Jedná se ovšem o finančně náročnější cestu. (Pemová, 2013)

Všechny výše uvedené alternativy v sobě zahrnují určitá pozitiva i negativa. Rozhodnutí, která cesta bude pro firmu výhodnější, je nutné učinit na základě hlubší analýzy. Teprve až firma porovná potřeby zaměstnanců, investice, výdaje, akutnost řešení potřeb zaměstnanců i zaměstnavatele a dostupnost soukromé školy nebo dětské skupiny v okolí, může určit nejlepší řešení, které firmě bude nejvíce vyhovovat. Zaměstnavatelé se při procesu budování zařízení péče o předškolní děti přiklání k variantě, která zahrnuje buď zapsání firemní mateřské školy do rejstříku škol, kdy zařízení lze pojmenovat jako firemní školka, nebo firemní zařízení péče o předškolní děti hodlají provozovat v režimu dětské skupiny, která je tématem následující kapitoly. (Pemová, 2013)

Dětské skupiny jsou výhodné pro ty zaměstnavatele, kteří reagují pouze na aktuální potřebu zaměstnanců, jež nemusí trvat déle než pár let. Tento typ zařízení poskytuje mnoho výhod, které snižují náklady na jeho vybudování a provoz, neposkytují ale dotace na provoz. Díky možnosti zřízení dětských skupin upouštějí zaměstnavatelé od volby využít další podnikatelské subjekty, které by jim zajišťovaly provozování firemního zařízení péče o předškolní děti za účelem vlastního zisku. Firemní mateřské školy zapsané v rejstříku škol jsou ideální volbou pro zaměstnavatele, kteří s jejich provozováním počítají v horizontu desítek let a potřebují pravidelné dotace na provoz. (Pemová, 2013)

2.2.2 Dětská skupina

Vláda počátkem roku 2014 schválila zákon o službách péče o děti, které připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR. Zákon byl dlouhodobě připravován, samotné MPSV dětskou skupinu již déle provozuje. Zákon vzniká jako reakce na problematickou otázku péče o děti do tří let věku a následně o děti starší tří let. Zákon předkládá možnost vzniku zařízení péče o děti, které nebudou finančně podporovány z veřejných prostředků. Mohou být zřizovány například občanskými sdruženími, právníckými osobami i zaměstnavateli. Pokud budou splněny všechny podmínky provozu a personálního zajištění služby, vzniká

možnost evidence na MPSV ČR, čímž je služba vyčleněna z režimu živnostenského podnikání.

Zařízení podle zákona o službách péče o děti se od mateřských škol liší legislativními pravidly a účelem. Vzhledem k tomu, že nejsou školskými zařízeními, není jejich smyslem vzdělávání dětí, je to typ služby, který slouží k podpoře zařazení rodičů předškolních dětí na trh práce. Služby jsou určeny dětem nejčastěji od jednoho roku až po nástup k plnění povinné školní docházky. Především jde o děti, kterým byla odmítnuta docházka do veřejné mateřské školy například z důvodů nedostatečné kapacity nebo nízkého věku dítěte. Zařízení jsou v zákoně nazývána dětskými skupinami a jejich provoz je určen pro pravidelný a opakovaný pobyt dětí do nich zapsaných. Nejedná se o nepřetržitou péči, tedy přes noc ani o péči příležitostnou, kterou poskytují hlídací koutky. Ze zákona má provozovatel dětské skupiny povinnost stanovit vnitřní pravidla. Tento koncept výchovy a péče vymezí provozní a organizační záležitosti související s fungováním dětské skupiny. Představí rodičům otvírací dobu, formu stravování, denní režim a stanoví práva a povinnosti jak rodičů, tak provozovatele. (Pemová, 2013)

Vzhledem k širokému věkovému rozpětí dětí, které mohou dětské skupiny navštěvovat, je potřeba stanovit pravidla pro docházku kojenců a batolat, které mohou výrazně ovlivnit denní režim. Samozřejmě provozovatel vede evidenci dětí a uzavírá s rodičem dítěte smlouvu o poskytování hlídání a péče o dítě v dětské skupině. Zákon nevyžaduje obsah vzdělávacího programu pro dětskou skupinu podrobně jako pro mateřskou školu, i přesto je obecný okruh aktivit, metod a postupů pro práci s dětmi nutností, která by se neměla podceňovat. Pokud jde o kvalifikaci personálu, za pečovatele je považována osoba starší 18 let, která je způsobilá k právním úkonům, bezúhonná a zdravotně způsobilá k výkonu péče o děti. Odborná kvalifikace je velmi široká a bude zmíněna ve srovnání uvedených typů škol. Na jednu osobu kvalifikovaného personálu spadá 6 dětí. Na dvě osoby personálu je rozmezí dětí ve skupině 7 – 24. V případě že je ze zmíněných 24 dětí jedno dítě mladší dvou let, počet personálu se musí zvýšit na tři osoby. Personální zajištění provozu je závislé na počtu dětí ve skupině. Vždy je zohledňován počet aktuálně přítomných dětí, proto se nabízí možnost sdílení míst ve skupině. Jedno dítě může přicházet na dopoledne a druhé na odpoledne. Další možností je, že jedno dítě může dětskou skupinu navštěvovat jen část týdne a druhé dítě přichází ve zbývajících dny. Docházku je nutné mít vyznačenou v evidenčním listu tak, aby byl zmíněný systém možný. Celkově je zřizovatel povinen vést evidenci navštěvu-

jících dětí, která musí obsahovat osobní údaje a zdravotní stav dětí, kontakty zákonných zástupců, již zmíněný rozsah docházky, způsob a výši úhrady služeb. Pokud jde o stravování, zajišťuje ho provozovatel na základě dohody s rodičem dítěte. (Pemová, 2013)

Z ekonomického hlediska je nejlepším řešením individuální obstarání stravy zákonnými zástupci dětí, kteří stravu donášejí a provozovatel zodpovídá za jeho uchování, ohřev a vydání. Pitný režim má na starosti provozovatel, a to po celou dobu chodu dětské skupiny. Hygienické a prostorové požadavky jsou v závislosti na počtu přítomných dětí. Zákon sice stanovuje minimální hygienické a prostorové požadavky, které musí zřizovatel zajistit, ale s růstem dětí ve skupině se požadavky úměrně zvyšují. Požadavky se dělí do tří skupin, kde v první jsou určeny pro 4 děti, ve druhé pro 5 – 12 dětí a v poslední pro skupinu o velikosti 13 a více dětí současně. Všechny finanční náklady na zajištění podmínek, vybudování a provozování zařízení nese zřizovatel dětské skupiny. Ačkoliv na provoz zařízení nejsou poskytovány žádné dotace, i tak nabízí zařízení mnoho výhod, které snižují náklady na vybudování a provoz. Zařízení musí být zaevidováno na MPSV v evidenci poskytovatelů služeb péče o děti v dětských skupinách. Kontrolu nad plněním všech stanovených podmínek provádí Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce. Sledovány jsou nejen zákonně stanovené podmínky provozu ale zejména překračování kapacity skupiny. Vzhledem k tomu, že může zřizovatel dle aktuálně měnící se poptávky poskytovat službu ve více dětských skupinách, nemělo by podle pravidel docházet k převyšování počtu dětí ve skupině. (Pemová, 2013)

2.2.3 Srovnání vybraných typů škol

Zvolené typy škol budou porovnány podle kritérií, které by měly poukázat na jejich rozdíly a dotvořit kompletní obraz o jednotlivých zařízeních. Porovnávána bude mateřská škola zřízená státem, pod kterou vzhledem k zapsání do rejstříku škol spadá i firemní mateřská škola (MŠ), volná živnost - soukromé zařízení péče o předškolní děti (S) a dětská skupina (DS). Následující informace vycházejí z dat podle Pemové (2013) a z Věcného záměru zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (s. 44 – 51):

a) *Právní forma:*

- MŠ – zákon č. 561/2004 Sb. (školský zákon).

- S – zákon č. 455/1991 Sb. (živnostenský zákon).
- DS – zákon o službách péče o děti.

b) Zřizovatel:

- MŠ – obce, kraje, církve a neziskové organizace, právnické osoby, zaměstnavatelé pro děti svých zaměstnanců.
- S – fyzické a právnické osoby.
- DS – obce, kraje, neziskové organizace, fyzické a právnické osoby jakožto zaměstnavatelé.

c) Účel zřizování z pohledu zisku:

- MŠ – je provozována neziskově za účelem poskytování vzdělávání.
- S – je provozována za účelem zisku.
- DS – je provozována neziskově za účelem služby hlídání a péče o děti.

d) Vznik oprávnění:

- MŠ – oprávnění vzniká zápisem do rejstříku škol.
- S – oprávnění provozovat živnost vzniká dnem ohlášení živnosti.
- DS – oprávnění vzniká splněním podmínek stanovených v zákoně o službě hlídání a péče o dítě v dětské skupině a následným ohlášením.

e) Evidence:

- MŠ – MŠMT vede v rejstříku škol údaje o školách zřízených ministerstvem a právnickými osobami, všechny ostatní školy jsou evidovány krajským úřadem.
- S – jsou evidovány v živnostenském rejstříku.
- DS – evidenci poskytovatelů vede MPSV.

f) Věk dětí:

- MŠ – zpravidla od tří let věku do zahájení povinné školní docházky.
- S – vzhledem k tomu, že se jedná o volnou živnost, tak od tří let do zahájení školní docházky.
- DS – přibližně od 6 měsíců dítěte do zahájení školní docházky.

g) Počet dětí:

- MŠ – maximální naplnění je 28 dětí v jedné třídě.
- S – není stanoveno (nutnost dodržovat požadavky, které mohou ovlivňovat počet dětí – hygienické a prostorové podmínky).
- DS – v jedné dětské skupině může být maximálně 24 dětí, počet je ale limitován provozními požadavky.

h) Personální zabezpečení:

- MŠ – pedagogové s kvalifikací učitel předškolní výchovy podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.
- S – není stanoveno.
- DS – pečující osoby splňující osobní způsobilost s odbornou kvalifikací za kterou je považováno: střední, vyšší odborné nebo vysokoškolské vzdělání v oborech všeobecná sestra, zdravotnický asistent, ošetřovatel, porodní asistentka, zdravotnický záchranář, všeobecný sanitář, sociální pracovník a učitel mateřské školy nebo osoby s dosaženým maturitním vzděláním přikládající doklad o kvalifikaci pro činnost chůvy.

i) Počet pečujících osob:

- MŠ – na jednoho pedagogického pracovníka připadá 20 dětí.

- S – není stanoven.
- DS – na jednu pečující osobu připadá maximálně 6 dětí, o 7 - 12 dětí současně pečují dvě osoby, 13 – 24 dětí, z nichž je alespoň mladší dvou let mají na starost tři pečující osoby.

j) Hygienické, prostorové a provozní požadavky:

- MŠ – požadavky stanovuje hygienická vyhláška č. 343/2009.
- S – požadavky stanovuje hygienická vyhláška č. 343/2009.
- DS – stanoven minimální standard odvíjející se od počtu dětí, v počtu od 5 do 12 dětí upravuje podmínky zákon o službě hlídání a péče o dítě v dětské skupině, při počtu dětí od 13 do 24, stanovuje požadavky hygienická vyhláška č. 343/2009.

k) Vnitřní pravidla:

- MŠ – je povinna vést dokumentaci, jejíž součástí je školní nebo vnitřní řád a výroční zprávy o činnosti.
- S – není stanoveno.
- DS – poskytovatel je povinen zpracovat vnitřní pravidla pro provoz a poskytování služby.

l) Program:

- MŠ – vzdělávání se uskutečňuje podle rámcového vzdělávacího programu.
- S – není stanoven.
- DS – péče je poskytována na základě konceptu výchovy a péče, který poskytovatel samostatně zpracovává.

m) Kontrola:

- MŠ – zabezpečuje Česká školní inspekce.

- S – kontrola poskytování péče není prováděna, kontrolu provádí živnostenský úřad z hlediska živnostenského zákona.
- DS – zabezpečuje Státní úřad inspekce práce a oblastní inspektoráty práce.

n) Dotace na běžný provoz:

- MŠ – ano.
- S – ne.
- DS – ne.

o) Úhrada od rodičů:

- MŠ – je stanovena prováděcím předpisem, kdy rodič hradí max. 50 % průměrných neinvestičních nákladů. Předpis stanovuje možnost osvobození od úplaty.
- S – je stanovena smluvně.
- DS – je stanovena smluvně a to max. ve výši zřizovacích a provozních nákladů na poskytnutí služby.

p) Daňové odpisy:

- MŠ – ano.
- S – ne.
- DS – ano.

3 ZŘÍZENÍ SOUKROMÉHO ZAŘÍZENÍ PÉČE O PŘEDŠKOLNÍ DĚTI

V České republice je znatelná nízká míra participace žen s dětmi předškolního věku na trhu práce. Děje se tak i následkem nedostatečné a místně i finančně nedostupné nabídky služeb péče o děti předškolního věku. Podle návrhu o dětské skupině nezamýšlí stát navyšovat místa ve veřejných mateřských školách, dále uvádí, že ke školnímu roku 2010/11 bylo 39 483 neúspěšně vyřízených žádostí o přijetí dítěte do mateřské školy. Stát proto dává prostor soukromému sektoru, který by měl rodičům nabídnout alternativní služby péče o předškolní děti disponující vysokou flexibilitou a přizpůsobující se potřebám rodin. Rodiče jako příjemci těchto služeb často nevědí, co očekávat a od služby vyžadovat. Nastavení jasných podmínek poskytování péče a určení kritérií, které má splňovat, je cestou k rozšíření těchto služeb a získání pozornosti rodičů.

3.1 Založení soukromé mateřské školy

Na začátku je důležité specifikovat, o jaký typ zařízení péče o děti předškolního věku se jedná. Možnosti provozu komerčního zařízení dle živnostenského zákona jsou různé. Pro naši potřebu jde o volnou živnost, kdy je služba určena dětem nad 3 roky, místem poskytování služeb je provozovna a je poskytováno pravidelné a dlouhodobé hlídání podle právního režimu živnostenského zákona v souladu s Vyhláškou č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz předškolních zařízení, ve znění pozdějších předpisů. Podle aktuálních legislativních možností bude zařízení péče o předškolní děti (soukromá mateřská škola) provozováno jako mimoškolní zařízení péče o předškolní děti podle živnostenského zákona. Ať je zařízení péče o předškolní děti provozováno podle jakéhokoliv legislativního modelu, je nezbytností, aby byl v první řadě kladen důraz na jeho kvalitu, kterou určují, jak provozní podmínky, tak program a poskytované služby. (Pemová, 2013)

Z úvodu vyplývá, že v současné situaci a převyšující poptávce v oblasti péče o děti je velmi lákavé začít v dané oblasti podnikat. Pro začátek je nutné zvážit, zda jsme schopni poptávku rodičů svými službami opravdu pokrýt. (Pemová, 2013) Jde o odpovědi na následující otázky:

- „*Jste schopni zařízení provozovat v kvalitě, kterou rodiče očekávají (máte k tomu vhodné prostorové podmínky, dostatek kvalifikovaného personálu, investiční kapitál pro vybudování zařízení)?*
- *Jste schopni oslovit potenciální uživatele služeb a přesvědčit je o svých kvalitách?*
- *Máte dostatek odborných předpokladů pro vybudování a provozování zařízení tohoto typu (zajištění kvalitního a odborného celodenního a každodenního programu pro předškolní děti není tak jednoduché, jak by se mohlo bez znalostí zdát)?*
- *Jste schopni dobře nastavit cenovou politiku zařízení tak, aby odpovídala vašim nákladům, ale i možnostem klientů? “ (Pemová, 2013, s. 22)*

Celkově si musíme uvědomit, že na péči o děti předškolního věku nemůžeme nahlížet polovičatě a například při budování a zřizování zařízení podceňovat hygienické normy a bezpečnostní normy nebo při samotném provozu snižovat personální nároky, nestanovit odborný program nebo zanedbávat rizika v oblasti řízení provozu. Všechny manévry zjednodušování si cesty se mohou obrátit proti zřizovateli služby a mohou se stát příčinou podnikatelského neúspěchu projektu. V horším případě mohou být ohroženy a poškozeny samotné děti, což je velice závažná situace. (Pemová, 2013)

3.2 4P – nároky na provoz předškolního zařízení

Pemová (2013) uvádí, že nároky na provoz předškolního zařízení péče o předškolní děti lze shrnout pod 4P (podmínky personální, programové, prostorové a provozní).

Personální podmínky a jejich kvalita jsou důležitým kritériem pro úspěšnost projektu. Na první místo ji kladou i samotní rodiče. Podcenění oblasti ohrožuje úspěšnost celého projektu. Obecně lze říci, že předpoklady personálu jsou plná způsobilost k právním úkonům, trestní bezúhonnost, zdravotní způsobilost a prokazatelná znalost českého jazyka. Konkrétní personální podmínky nejsou podle živnostenského zákona přesně stanoveny a je pouze na poskytovateli služby, jakou úroveň bude od personálu vyžadovat. (Pemová, 2013)

Programové podmínky by měly zabezpečovat, aby předškolní zařízení doplňovalo rodinnou výchovu a vytvořit předpoklady k pokračování ve vzdělávání tím, že budou podporo-

vat individuální rozvojové možnosti dětí. Dle zákona není stanoveno, že soukromá mateřská škola musí mít veřejně přístupný školní vzdělávací program stejně jako státní mateřská škola. Jde pouze o interní zájem a prostředek, jak se může soukromá škola představit rodičům, vyzdvihnout všechny nabízející služby a zatraktivnit se tak v jejich očích jakožto možných využivatelů služeb. Kvalitní program je stěžejním prostředkem v konkurenčním boji v soukromé sféře. Rodičům by mělo být poskytnuto dostatek informací, které jim utvoří představu o fungování školy. Od dob, co rodiče dnešních dětí předškolního věku navštěvovali mateřskou školu, se toho mnoho změnilo. Jejich osobní zkušenosti s programovými podmínkami se od aktuálních podmínek velice odlišují. (Pemová, 2013; Svobodová, 2010)

Je rovněž nutné věnovat pozornost i výběru vhodné lokality, kde bude zařízení provozováno. Nejen z pohledu provozní vhodnosti, ale i z hlediska dopravní dostupnosti a vizuální přitažlivosti. Vhodné umístění prostor by nemělo být výše než ve druhém patře, měl by disponovat odpovídajícím přístupem denního světla a možnostmi odvětrávání. **Prostorové podmínky** jsou u daného typu zařízení stanoveny a přepočítávány na jedno dítě v m², jsou členěny na vnitřní prostorové uspořádání zahrnující hernu, šatnu, jídelnu, prostor pro přípravu a výdej stravy a hygienické zázemí a úklidovou místnost, a vnější prostory pro volnočasové aktivity, které mohou být vlastní, pronajaté nebo veřejné. Právě v tomto bodě je vysoká pozornost věnována splnění bezpečnosti a nezávadnosti herních prvků. Dalším bodem je vybavení nábytkem, které by mělo odpovídat jak materiálně, tak rozměrově potřebám dětí předškolního věku. Zanedbatelné nejsou ani nároky na úklid a údržbu všech prostor a vybavení. (Pemová, 2013)

Posledním P jsou **provozní podmínky**, které jsou upravovány nejen zákonem, ale i provozním řádem školy a smluvním ujednáním mezi zařízením a zákonnými zástupci. V provozních podmínkách jsou zahrnovány informace o denním režimu, tedy o aktivitách, stravování, odpočinku a pobytu venku. Dále se zabývají rozhodováním o způsobu přijetí, odmítnutí nebo vyloučení dítěte. Zahrnují práva a povinnosti zařízení a zákonných zástupců, stanovují způsob a výši úhrady nákladů za dítě navštěvující zařízení. Provozní podmínky uvádějí i pojištění dětí, majetku a personálu a v neposlední řadě představují vedení spisové dokumentace a nakládání s osobními údaji. (Pemová, 2013)

Provozování zařízení péče o předškolní děti v režimu živnostenského zákona má nejmírnější podmínky rozsahu povinností, v každém případě je vzhledem k prosperitě zařízení

podstatné stanovit kritéria, které budou garantovat poskytovanou kvalitu. Nároky na provoz jsou tedy v rukou provozovatele a je především v jeho zájmu stanovit co nejvyšší laťku v oblasti nároků na jím provozované zařízení. Vzhledem k tomu, že je odkázaný na zisk z provozu zařízení, tak je v jeho zájmu, aby byla kvalita poskytovaných služeb co nejvyšší a přilákala pozornost mnoha rodičů.

3.2.1 Kvalita poskytování předškolního vzdělávání

Syslová (2011) říká, že kvalita podmínek výrazně ovlivňuje kvalitu vzdělávání. Prostředí by mělo být plné příležitostí k výběru a realizaci činností, které dětem pomohou rozvíjet se na základě svých možností. Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (2004), proto formuluje sedm oblastí podmínek, které je třeba vytvářet pro vzdělávání dětí předškolního věku. Jsou to:

1. vzdělávací podmínky;
2. životospráva;
3. psychosociální podmínky;
4. organizace;
5. řízení mateřské školy;
6. personální a pedagogické zajištění;
7. spoluúčast rodičů.

Dané podmínky jsou v návaznosti na právní normy a podrobně určují východiska, která podmiňují kvalitu poskytovaného vzdělávání.

V případě zařízení péče o děti předškolního věku zřizovaného soukromým subjektem nejsou podmínky vzdělávání v České republice normalizovány. Kritéria provozu nejsou stanovena, ovšem má-li být zařízení kvalitní, efektivní a ekonomicky udržitelné, je nutné držet se určitých standardů kvality. Ačkoliv jsou pro zřizovatele standardy kvality právně nezávazné, nepovinné a nevymahatelné, je výhodou zvolit ucelenou a písemně zpracovanou podobu příslušného dokumentu, v němž budou standardy kvality zaznamenány. Měl by být

veřejně dostupný zákonným zástupcům dětí, a to ještě před zahájením využívání služby s tím, že se do něj promítají i další administrativní podklady, jako smlouvy o poskytování služeb, provozní řád, denní režim, proces přijímání dětí a vedení záznamů o úrazech. Poskytovatel služeb by měl také zajistit, aby tento dokument podléhal vnitřní i vnější kontrole, která by uskutečňovala pravidelný dohled nad dodržování stanovených standardů. (Pemová, 2013)

Jedním z možných měřítek kvality pro poskytování služeb jsou procesy uskutečňující se v zařízení. Například klíčové momenty, jako je přijetí dítěte a vyloučení dítěte ze zařízení. Základem je tedy vymezit cílovou skupinu dětí, jež mohou zařízení péče o předškolní děti navštěvovat, a to i s podmínkami, za kterých lze děti přijmout. Je vhodné uvést kapacitu zařízení a věkové rozmezí dětí. Lze také definovat způsob tvorby cen za poskytovanou službu s ohledem například na četnost docházky, věk a specifické potřeby dítěte. Rodiče by měli být informováni o tom, kdy a komu podat přihlášku, zda zařízení vyžaduje specifické požadavky na přijetí, spočívající například ve zvládnání sebeobsluhy, samostatnosti a řečové rozvinutosti. Též se uvádí, jestli zařízení využívá zkušební dobu a pravidla postupu v případě naplnění kapacity. Nedílnou součástí ukazatelů, které vypovídají o kvalitě zařízení je nastavený program, jehož součástí je i denní režim, který by měl být v souladu s principy předškolní pedagogiky a psychologií dítěte. Poskytovatel by měl mít na paměti, že potřeby dětí jsou na prvním místě a měl by k nim přistupovat na základě jejich individuálních potřeb. (Pemová, 2013)

Evidování dětí navštěvujících zařízení slouží i ke zkvalitnění jim poskytované péče, lze zahrnout diagnostiku a plán rozvoje dítěte. Především se v dokumentaci uvádí zdravotní stav dítěte a údaje nezbytné pro zajištění jeho bezpečí. Pro zřizovatele je spisová dokumentace stěžejní, jako podklad pro vyúčtování poskytovaných služeb rodičům. Shromažďování, zpracovávání uchovávání, případná likvidace a nahlížení třetích osob do osobních dat podléhá předem stanoveným pravidlům, která jsou písemně definovaná tak, aby s nimi byli rodiče seznámeni při nástupu dítěte do zařízení. Je vhodné mít písemně stanovené i pravidla pro podávání a vyřizování stížností zákonných zástupců dětí, týkajících se kvality a způsobu poskytovaných služeb. Také by kvalitní zařízení mělo nabídnout informace o tom, kam se obrátit v případě nespokojenosti s poskytovanými službami pokud nedošlo k řádnému vyřízení stížnosti. Zřízení by mělo všechny podané stížnosti evidovat a pravidelně vyhodnocovat tak, aby byla přijata patřičná opatření k nápravě organizačních, pro-

cesních nebo profesionálních nedostatků. I přesto, že zařízení nespadá do školských služeb, je podstatné dbát na to, aby byli rodiče informováni o dalších službách, které mohou při výchově využít. Jedná se například o logopedickou péči a pedagogicko – psychologickou poradnu, jejíž služby umí zařízení nabídnout, doporučit a zprostředkovat. (Pemová, 2013)

3.2.2 Zajištění kvality personálu a provozu v předškolním vzdělávání

Zajištění kvality v personální oblasti je nejlépe vypracovat v podobě písemně stanovené struktury, kde je uváděn počet pracovních míst, pracovní profily, kvalifikační požadavky a osobní předpoklady zaměstnanců, kteří poskytují přímou péči o děti. Vše je zohledňováno k věku a počtu dětí v zařízení. Zpracování pravidel v podobě vnitřní organizační struktury je pro chod zařízení nutnost. Jsou zde stanovena práva a povinnosti jednotlivých zaměstnanců. Dále také upravují situace, kdy v zařízení vykonávají činnost například praktikanti. Mimo jiné by zařízení mělo dbát na další vzdělávání pracovníků a jejich profesní rozvoj, také případná nabídka využívání poradenských služeb a konzultací s odborníky, jako je dětský psycholog, logoped a fyzioterapeut je neopomenutelnou výhodou. Stanovena jsou i pravidla přijímání a zaškolování nových zaměstnanců a osoba, jenž za uvedení nového pracovníka zodpovídá. Písemně zpracovaná struktura v sobě zahrnuje i systém finančního ohodnocení zaměstnanců a včetně nároku na dovolené. Tím pádem je dobré mít nastavený i způsob kontroly kvality práce jednotlivých pracovníků. (Pemová, 2013)

Provozní ukazatele kvality se vztahují k místu a zázemí provozovny, k řešení mimořádných událostí a k financování. Prostory výkonu péče o děti jsou svojí velikostí odpovídající potřebám dětí. Zařízení disponuje vhodnými venkovními prostory pro pobyt venku. Celá provozovna je vybavena nábytkem, hračkami a pomůckami v souladu se všemi bezpečnostními a hygienickými požadavky. Pokud dojde k nouzovým nebo havarijním situacím, které v běžném provozu určitě mohou nastat, mělo by mít zařízení definováno způsoby jejich řešení. Jde o úraz dítěte, jeho zmizení, požár a podobně. Všechny mimořádné události by mělo zařízení evidovat a analyzovat, jelikož analýza poté slouží k odhalení příčin situace a do budoucna by měla zabránit jejich opakování. Poskytovatel dbá na to, že o jakékoliv mimořádné události jsou okamžitě informováni zákonní zástupci dětí, a to včetně způsobu nápravy. (Pemová, 2013)

K provozu se vztahují také finance. Právě vymezení standardních a nadstandardních služeb může být pro mnoho rodičů stěžejní informací. Měla by být jasně stanovena pravidla, zda

se do „školkovného“ započítávají náklady na stravu. Také jestli zařízením nabízené kroužky jsou v rámci standardních služeb nebo jsou poskytovatelem účtovány zvlášť. Finanční postup v případě výletů. Pokud je ceník služeb rozdělen do kategorií, je nutné uvést kritérium, které opravňuje cenu zvyšovat nebo snižovat. (Pemová, 2013)

Případné zvyšování kvality poskytovaných služeb je závislé na kontrole a hodnocení, zda je způsob poskytování služby v souladu s uvedenými a vytyčenými kritérii, posláním a cíli. Zřízení průběžně vyhodnocuje, jestli jsou splňovány individuální potřeby jednotlivých dětí a mimo jiné jsou zpracována pravidla, jež napomáhají ke zjišťování spokojenosti zákonných zástupců dětí se způsobem poskytování služeb a jejich kvalitou. Poskytovatel by se neměl omezovat pouze na zákonné zástupce dětí ale do hodnocení zapojit i zaměstnance. (Pemová, 2013)

Podle Bečvářové (2003) můžeme faktory ovlivňující kvalitu mateřské školy z pohledu řízení rozšířit ještě o vedení a motivování. Na základě spolupráce se zaměstnanci dochází k inovaci, jak programového materiálu, tak metod práce, stylu řízení a podobně. Právě tyto týmové inovace jsou pozitivně přijímány kolektivem pracovníků i rodiči. Zaměstnanci jsou vedeni k tomu, aby pracovali profesionálně, klade se důraz na efektivitu celé skupiny, pokud nedochází k sehrání, je na řadě diskuze, jak zlepšit její funkčnost. Nejsou ignorovány ani potlačovány spory na pracovišti, právě naopak, cílem je konflikty úspěšně řešit. Syslová (2012) uvádí, že vedení lidí neboli leadership se dostává do popředí a je k němu upírána pozornost. Právě otevřené vztahy zvyšují kulturu školy. Na ředitele mateřské školy jsou kladeny zvýšené nároky, je zodpovědný za způsob práce všech lidí ve svém týmu, proto je způsob vedení lidí velmi důležitý.

Celkově by soukromé zařízení péče o předškolní děti mělo vykazovat vysokou míru konkurenceschopnosti, a to jak v procesních a personálních podmínkách, tak v těch provozních. Soukromý sektor sice poskytuje mnoho možností a určitou nesvázanost, ale nezaručuje uchycení se na trhu, tudíž je na zřizovateli, co nabídne a poskytne pro to, aby jeho zařízení prosperovalo a budilo zájem široké veřejnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 NÁVRH VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY

4.1 Typ aplikace a zdůvodnění jeho potřeby

Aplikace spočívá ve vytvoření návrhu vzdělávacího programu pro potřeby soukromé mateřské školy. Vybudování soukromé mateřské školy je reakcí na babyboom posledních let. Míst ve státních školách je stále nedostatek a rodiče, toužící vrátit se do pracovního procesu, mnohdy nemají možnosti, jak pro své dítě zajistit dostatečnou péči. Nejde jen o uspokojení kapacitních potřeb. Program nabízí i nadstandardní přístup, který je umožněn nízkým počtem dětí navštěvujících zařízení. Rodiče mohou ocenit i rozsah provozní doby, jež poskytuje určitou flexibilitu, která je v dnešní době více než potřebná. Rodiče, kteří hledají souhru mezi kariérou a rodinným životem, najdou v programu to, co postrádají. Projekt vyzvedává do popředí emoční potřeby dětí, rozvíjí jejich sebedůvěru a díky empatickému přístupu je poskytován základ pro to, aby byly děti schopny společný čas s rodiči náležitě využít a vyjádřit všechny prožívané pocity. Uvedené jmenné informace, adresy a kontakty jsou fiktivní.

4.2 Cíl vzdělávacího programu

- Navrhnout střednědobý vzdělávací program pro zařízení péče o předškolní děti na základě stanovených strategických záměrů.
- Nabídnout netradiční koncepci vzdělávání, která má kořeny v RVP PV avšak s obohacením, které poskytuje nesvázanost soukromého vzdělávání. Odlišnost spočívá v možnosti nízkého počtu dětí ve třídě a ve specifikaci vzdělávacího programu na rozvoj emoční stránky dítěte.
- Ověřit návrh vzdělávacího programu vybranými odborníky.

4.3 Cílové kompetence tvůrce dosažené po vypracování programu

a) *Kompetence předmětová:*

- ovládat předměty odpovídající potřebám mateřské školy;
- disponovat potřebnými poznatky a dovednostmi z daného oboru.

b) *Kompetence didaktická a psychodidaktická:*

- Umět vytvořit vzdělávací program.

c) *Kompetence manažerské a normativní:*

- Orientovat se ve školských i živnostenských zákonech, vzdělávací politice, ve strategiích rozvoje školy a současných trendech moderního školství.

4.4 Časové parametry, věk dětí

Vzdělávací program je stanoven na dobu jednoho roku a je určen dětem předškolního věku v rozmezí od 3 – 6 let.

4.5 Způsob evaluace návrhu

Vypracovaný vzdělávací program ověří vybrané osoby z praxe. Předložím jej k prostudování jak akademickým pracovníkům, tak i předškolním pedagogům vykonávajícím svoji profesi. Počet ověřovatelů je stanoven minimálně na 3 osoby. Své hodnocení zaznamenají do předem připraveného formuláře, kde zhodnotí určená kritéria.

5 VZDĚLÁVACÍ PROGRAM „KAŽDÝ DEN S ÚSMĚVEM“

„Věřím, že fantazie je silnější než vědění. Že mýty mají větší moc než historie. Že sny jsou mocnější než skutečnost. Že naděje vždy zvítězí nad zkušeností. Že smích je jediným lékem na zármutek. A věřím, že láska je silnější než smrt.“

Robert Fulghum

Vážení rodiče, dostává se vám do rukou dokument, který představuje nově vzniklou soukromou mateřskou školu. Jeho prostřednictvím Vám přiblížíme základní informace, týkající se jak provozu, tak obsahové náplně pedagogických procesů.

5.1 Identifikační údaje

Název zařízení: Soukromá mateřská škola DOMEČEK

Adresa zařízení: Mokrá 184, Holešov 769 01

Telefon: 773 240 509

Internetové stránky: www.domecek.cz

Ředitel zařízení a zpracovatel vzdělávacího programu: Marcela Zelíková

Platnost dokumentu: 1. 9. 2014

Provozní doba zařízení: 6:30 – 18:30

Kapacita zařízení: 15 dětí

Zřizovatel, právní forma zařízení: fyzická osoba jednající dle živnostenského zákona

5.2 Charakteristika školy

Zařízení péče o předškolní děti je zřízeno dle zákona č. 455/1991 Sb. (živnostenský zákon). Prostorové a hygienické podmínky, vybavení a zařízení odpovídá kapacitě a potřebám dětí podle vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění vyhlášky č. 343/2009 (hygienická vyhláška).

Soukromá mateřská škola bude otevřena 1. 9. 2014. Budova se nachází v klidné čtvrti, téměř v samotném centru Holešova. Holešov je město nacházející se nedaleko krajského města Zlín a okresního města Kroměříž. Rozmanitost města doplňují přilehlé vesničky, jimiž je Holešov obklopen. Škola je umístěna v přízemí budovy bývalého rodinného domu, který byl později přestavěn k výkonu pohostinských služeb a nyní je po čerstvé rekonstrukci, jež vedla k uzpůsobení potřebám předškolního zařízení. Škola disponuje jednou třídou a ostatními místnostmi, které jsou nutné pro zajištění celodenního provozu. Stravování kompletně zajišťuje mateřská škola, která využívá svých vlastních prostor a ve školní kuchyni obstarává přípravu všech pokrmů podle přísných hygienických norem.

Kolem budovy školy jsou potřebné komunikační sítě. Najdeme zde hlavní příjezdovou cestu, parkovací prostory před zařízením i mimo něj – velkou parkovací plochu poskytuje sousedící zdravotnické zařízení. Právě blízkost polikliniky je jednou z mnoha výhod našeho zařízení. Nejedná se jen o okamžitou možnost lékařské pomoci. Lze využít kožní a otorhinolaryngologickou ambulanci a uskutečnit návštěvu zubaře, logopeda, fyzioterapeuta. To vše v dosahu jen pár kroků od zařízení. Venkovní prostory školy jsou vybaveny bezpečnými pomůckami a doplňky převážně dřevěného charakteru. Na zahradě je vhodně a bezpečně vyváženo rozmístění herních prvků, povrchů a zeleně, díky čemuž poskytují venkovní prostory vše, co by mělo hřiště nabízet dětem předškolního věku. K vycházkám slouží nejbližší okolí, ve kterém najdeme pýchu zdejšího historického jádra, a to zámeckou

zahradu a oboru, jejíž součástí je i systém rybníčků ve tvaru trojzubce. V okolí je také dostatek parků, hřišť a cyklostezek. Tudíž vycházky lze zaměřit k probíraným tématům. S dětmi se můžeme vydat jak městskými ulicemi s mnoha průmyslovými prvky a obytnými domy, tak i malebnou přírodní krajinou na rozhraní Hané a Valašska. Okolí města nabízí dostatek příležitostí pro uskutečňování jednodenních výletů a poznávání blízkého prostředí, ve kterém dítě žije.

5.3 Podmínky a organizace vzdělávání

K tomu, aby byl vzdělávací proces úspěšný, mateřská škola nabízí a umožňuje následující:

5.3.1 Prostorové a materiální zázemí

Hned při vchodu do budovy přicházíme do šatny, která je zařízena skříňkami, botníkem a dalšími náležitostmi. Dále se zařízení skládá z jedné třídy o prostoru: 48,6 m². Třída je rozdělena na část pro individuální činnosti a stravování (vybavena židličkami a stolečky) a část pro společné aktivity, tedy hernu, která slouží také jako ložnice pro polední klid. Vybavení pro odpočinek je formou lůžek, které se rozloží v herně. Na třídu navazuje umývárna, která je zařízena dětskými záchody a umyvadly. Součástí je i plně vybavená kuchyň uzpůsobená k přípravě a vydávání všech pokrmů v průběhu celého dne. K technickému zázemí také patří úklidová místnost. Samozřejmostí je oddělená šatna a sociální zázemí pro zaměstnance školy. Venkovní prostory jsou o rozloze: 183 m². Do zahrady lze vejít přímo ze šatny nebo zadním vchodem na pozemek domu. Pro venkovní pomůcky ke spontánním hrám (míče, kruhy, podložky, koloběžky, hračky do pískoviště a mnoho dalších) je vyhrazen zděný altánek nacházející se přímo na zahradě. Venkovní prostory jsou plně vybaveny průlezkami, pískovištěm, houpačkami, lavičkami, v letních měsících samozřejmě nechybějí zastřešená posezení se zahradním nábytkem, houpací sítí, bazén.

- Dostatečně velké prostory, které odpovídají počtu dětí. (podlahová plocha, objem vzduchu, v přepočtu na jedno dítě). Prostory jsou uspořádány tak, aby vyhovovaly celodennímu pobytu dětí a průvodním činnostem, jak individuálním, tak skupinovým. Všechny vnitřní i venkovní prostory odpovídají hygienickým normám (čistota, teplota, osvětlení...) zmíněným dále.

- Všechny nábytek, vybavení, lůžka, nářadí, hračky, pomůcky a zařízení umývárny odpovídají počtu dětí, jejich věku a potřebám. Jsou bezpečné a zdravotně nezávadné.
- Vybavení a zařízení je průběžně obnovováno a doplňováno, pedagogy plně využíváno. Škola dbá na to, aby bylo zařízení estetického vzhledu. Na výzdobě školy se podílejí děti svými výtvary, které tak mohou zhlédnout rodiče.
- Hračky, pomůcky, nářadí a většina předmětů, které jsou vyhovující pro spontánní využívání dětmi, jsou umístěna tak, aby na ně děti dobře viděly a měly k nim přístup.

5.3.2 Živospráva a psychohygienu

- Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Jídelníček je sestaven podle nutričních tabulek a je dodržována zdravá technologie přípravy pokrmů.
- Dětem se zdravotními potížemi nebo alergiemi je poskytován speciální jídelníček nastavený přesně podle individuální potřeby dítěte.
- Mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány náležité intervaly. Děti nejsou do jídla násilně nuceny.
- Pitný režim je zajištěn po celý den a nápoje jsou k dispozici po celou dobu provozu zařízení.
- V prostředí školy je dodržován pravidelný denní rytmus a řád, který je natolik přizpůsobitelný aktuálním změnám a potřebám dětí, že umožňuje reorganizaci podle okolností a situací v soukromé mateřské škole. Škola se tak snaží vycházet co nejvíce vstříc rodičům, kteří mohou děti přivádět podle svých možností a nemusí se omezovat na daný a hraniční čas vymezující příchod dítěte do školy.
- Děti tráví každodenně dostatečně dlouhý čas venku, ovšem s ohledem na aktuální počasí. Samotné aktivity jsou přizpůsobovány nejen kvalitě ovzduší, ale i aktuální vzdělávací nabídce.
- Děti mají dostatek volného pohybu, jak na zahradě, tak v interiéru školy. Jsou střídány spontánní a řízené činnosti tak, aby byly respektovány individuální potřeby a dětí byly přiměřeně zatěžovány.

- V oblasti spánku je přihlíženo na individuální potřeby jedinců, pokud má dítě nižší potřebu spánku, odpočívá na lůžku. Ke spánku děti nejsou nuceny, pedagogové nabízejí alternativní možnosti, jako relaxace a klidné hry, popřípadě činnosti dle individuální potřeby dítěte, znamená to tedy, že pedagog se bude dětem věnovat v oblastech, ve kterých spatřuje nedostatky.
- Pedagogové poskytují dětem přirozený vzor a chovají se dle zásad zdravého životního stylu tak, aby byli dětem příkladem.

5.3.3 Hygienické podmínky

- V zařízení probíhá stálý a důsledný úklid všech prostor doplněný o pravidelnou desinfekci.
- Celý objekt podléhá pravidelné údržbě.
- Teplota je důsledně regulována. Vytápění v místnostech zajišťuje teplotu minimálně 20°C, v umývárně teplota neklesá pod 18°C. V letních měsících je dbáno na to, aby teplota nepřesahovala 26°C, pokud nenastanou mimořádné vnější klimatické podmínky.
- Vlhkost vzduchu je taktéž sledována a je tolerována mezi 40 % - 60 %.
- Místnosti jsou dostatečně osvětleny ať denním nebo umělým světlem. Možnost regulace žaluziemi.
- I přes to, že se mateřská škola nachází hned u komunikace, tak není zatížena ruchem a hlukem provozu. Dalo by se říci, že tím, že je ulice rovnoběžně s hlavní městskou komunikací, není přetížena dopravou a jeví se jako vedlejší. Venkovní prostory jsou obklopeny okolními zahradami a poskytují soukromí bez okolních ruchů.
- Stravování je hygienicky zajištěno podle systému HACCP.

5.3.4 Personální podmínky a řízení školy

Personál soukromé mateřské školy se skládá ze tří členů. Jedná se o dva pedagogické pracovníky zaměstnané na plný úvazek a jednoho nepedagogického pracovníka zaměstnaného taktéž na plný úvazek. Zmíněný nepedagogický pracovník zajišťuje před ranním otevřením

zařízení úklid, poté se stará o přípravu a výdej pokrmů. Pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci, kterou je získání vysokoškolského titulu v oboru předškolní pedagogiky.

- Pedagogové fungují jako pracovní tým na základě vymezených a společně vytvořených pravidel.
- Pedagogové přistupují aktivně k dalšímu sebevzdělávání a rozšiřování znalostí.
- Organizace pedagogů je zajištěna takovým způsobem, aby vždy a při všech činnostech byla zajištěna optimální pedagogická péče.
- Pedagogové pracují profesionálním způsobem a jednají v souladu se všemi zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
- Pokud není pedagog v určité oblasti dostatečně kompetentní, je zajištěna spolupráce s příslušnými odborníky (speciálními pedagogy, dětskými psychology, lékaři...).
- Na chodu a provozu školy se podílejí všichni pracovníci, jak pedagogičtí, tak nepedagogičtí. Jejich spolupráce se nese v duchu vzájemného respektu, komunikace, důvěry a spolupráci s rodiči. Pedagogové se podílejí na plánování výchovně vzdělávacích procesů.
- V čele soukromé mateřské školy stojí ředitel/ka, zodpovídá za chod, řízení, plnění úkolů a organizaci.
- Povinnosti, pravomoci a úkoly všech pracovníků jsou jasně vymezeny v pracovní náplni a ředitelka dbá na jejich dodržování.
- Ředitel/ka vydává vnitřní předpisy školy a zabezpečuje kontrolní činnost, vede personální agendu a vykonává ekonomické řízení.
- Zaměstnanci soukromé mateřské školy se řídí pokyny ředitelky, dodržují pracovní kázeň, bezpečnost práce, řádně zacházejí s majetkem školy a jsou plně seznámeni s organizačním a pracovním řádem školy, kdy podle ujednání za svou práci obdrží mzdu.

5.3.5 Bezpečnostní podmínky

- Zodpovědnost pedagogů v průběhu výchovně vzdělávacího procesu spočívá v zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví všech dětí v průběhu celého pobytu v soukromé mateřské škole, a to při všech činnostech. Věnují dětem zvýšenou pozornost při rizikových situacích a činnostech, jak uvnitř mateřské školy, tak na venkovních prostranstvích.
- Při akcích mimo školu jsou přítomní oba pedagogičtí pracovníci.
- Dohled může poskytnout i nepedagogický pracovník, který je zaměstnancem zařízení, ovšem pouze v nezbytně nutných případech.
- Pedagog je zodpovědný za bezpečnost svěřených dětí, a to od doby jejich převzetí až do doby předání rodičům nebo pověřeným osobám, které jsou písemně zmocněny k převzetí.
- Pedagogové pravidelně děti seznamují s pravidly bezpečnosti.

5.3.6 Klima školy

- Pedagogové respektují potřeby dětí, dbají na postupné začlenění dítěte.
- Všechny děti mají rovnocenné postavení, žádné není zvýhodňováno ani znevýhodňováno.
- Třída v mateřské škole je pro děti místo, kde se cítí dobře a panuje v něm přátelská atmosféra.
- Děti dostávají jasné a srozumitelné pokyny, nejsou zatěžovány nebo neurotizovány spěchem.
- Vybrané činnosti a hry podporují pozitivní vztahy a poskytují dětem příležitost seberealizace.
- Pedagog dítěti naslouchá a je empatický, s dítětem nemanipuluje, nepodporuje soutěživost, děti oceňuje a zdržuje se negativních komentářů.
- Nabídka činností a her počítá se samostatným rozhodováním dítěte, které se sice aktivně účastní, ale může projevit svůj osobitý postoj. Samotná nabídka je dítěti tematicky blízká, pochopitelná a přiměřeně náročná, dítěti je také užitečná.

- Pedagog se věnuje vztahům ve třídě a nenásilně je ovlivňuje.

5.3.7 Spoluúčast rodičů

- Ve vztahu s rodiči usiluje škola o vytvoření partnerských vztahů.
- Umožňuje rodičům přístup do třídy a účastnění se činností.
- Škola by ráda získala zájem rodičů o každodenní dění v zařízení.
- Informuje rodiče o potřebách a rozvoji dítěte.
- Snaží se seznámit rodiče s tématy a plány, řádem školy a všemi aktualitami.
- Přípravuje akce s rodiči a pro rodiče, pořádá dny otevřených dveří.
- Veřejně prezentuje svoji práci a činnost širšímu okolí prostřednictvím webu, zpráv a článků, informačních letáků a pozvánek na akce.
- Škola respektuje skutečnost, že pracuje s důvěryhodnými a osobními informacemi a zachovává diskrétnost. Nenarušuje a hlavně chrání soukromí rodiny. S rodiči jedná taktně a ohleduplně. Snaží se vyvarovat poskytování nevyžádaných rad, ale nabízí rodičům poradenský servis v oblasti výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

5.4 Organizace předškolního vzdělávání

Soukromá mateřská škola DOMEČEK je určena pro všechny děti, jejichž rodiče se hodlají zapojit co nejdříve do pracovního nasazení a neumožňuje jim to kapacita veřejných předškolních institucí a také pro ty, kdo pro své děti chtějí zajistit něco nadstandardního, kdy bude dětem na rozdíl od přeplněných mateřských škol věnováno neopomenutelné místo a podstata v přiměřeně velkém kolektivu.

Přijímací procedura:

Přihlášky do zařízení je možné podávat do konce dubna. Věkové rozmezí přijímaných dětí je obecně stanoveno od 3 – 6 let, přijaty ale mohou být i děti, které v daném školním roce teprve dovrší věkové hranice tří let a děti starší šesti let s odloženou školní docházkou. Dalším kritériem pro přijetí je potvrzení, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním. Samozřejmostí je, že dítě nemá pleny a je schopné se samostatně najíst. Dítě je do zařízení přijímáno na základě písemné přihlášky podané zákonným zástupcem. Přihláš-

ka je přiložena v příloze a podává se do rukou ředitele zařízení. Rodiče obdrží rozhodnutí o přijetí/odmítnutí dítěte do 30 dní od podání přihlášky. Přijetí dítěte do zařízení může být odmítnuto, je – li plná kapacita zařízení, rodiče uvedou nepravdivé nebo neúplné informace nebo dítě nesplňuje stanovená kritéria. Termín a dobu podání žádostí o přijetí k předškolnímu vzdělávání pro následující školní rok vyhlašuje ředitel/ka. O termínech je veřejnost informována prostřednictvím webu soukromé mateřské školy a novinovými oznámeními. Ovšem zpravidla mohou rodiče podat přihlášku v průběhu celého školního roku.

Po obdržení rozhodnutí o přijetí vyplní rodiče do 10 dnů Evidenční list dítěte, který je uveden v příloze. Při dodávání evidenčního listu si rodiče s vedením školky domluví, jak bude probíhat adaptace a konkrétní nástup dítěte do zařízení a samozřejmě bude při této příležitosti uzavřena smlouva o poskytování služeb péče o předškolní děti. Lze také při přijetí dítěte do zařízení sjednat zkušební dobu. Po dohodě se zákonným zástupcem může být určen zkušební pobyt dítěte v maximální výši 3 měsíce. Pokud v průběhu zkušební doby doporučí lékař nebo jiní odborníci nezatěžovat dítě dalším pobytem, může ředitel/ka zařízení na základě písemného oznámení rozhodnout o ukončení pobytu dítěte v zařízení. K vyloučení dítěte mimo zkušební dobu může vedení přistoupit v případech, kdy zákonní zástupci dítěte opakovaně závažným způsobem porušují pravidla provozu a nedodržují podmínky stanovené pro úhradu částky za pobyt nebo stravu. Také k tomuto kroku může ředitel/ka přistoupit, jestliže se dítě nepřetržitě neúčastní programu déle jak týden a nebylo zákonnými zástupci omluveno podle stanovených pravidel. Pokud specifické potřeby dítěte přesahují možnosti poskytovatele služby – například když je dítě chronicky nemocné nebo handicapované, může ředitel/ka rozhodnout o ukončení docházky dítěte.

5.4.1 Školné a stravné pro rok 2014/2015

Školné se hradí prostřednictvím bankovního převodu na účet zařízení nejpozději do 15. dne v měsíci. Školné se týká všech dětí přijatých do předškolního zařízení a platební povinnosti jsou blíže specifikovány ve smlouvě o poskytnutí služby. Soukromá mateřská škola zdarma poskytuje zápis do zařízení a adaptaci dítěte ve škole za doprovodu rodičů. Paušálně se za celodenní pobyt, 5 dní v týdnu hradí 7 900 Kč za měsíc. Mateřská škola nabízí i možnost sdíleného místa, kdy dítě navštěvuje školu pouze ve stanovené dny nebo časy (půldenní program) a sdílí své místo s druhým dítětem, které školu navštěvuje ve dnech a časech

zbývajících. V případě sdílení místa se výše školného upravuje smluvně. Pobyt nad rámec standardní provozní doby je zpoplatněn 200 Kč/hodina a musí být předem domluven. Pokud si rodiče chtějí sestavit flexibilní docházku podle potřeby, škola vyhoví, jak nejvíce to půjde, ovšem za sestavený program je příplatek 800 Kč/měsíc. Cena školného nezahrnuje nabízené kroužky.

Stravování zajišťuje školní kuchyně, náklady za stravu nejsou součástí školného a hradí se zvlášť podle docházky dítěte spolu se školným. Strava zahrnuje snídani, svačinu, oběd, svačinu, v případě zájmu pozdější odpolední svačinu nebo večeři. Ceny jsou konstantní pro jakoukoliv věkovou kategorii a činí:

- snídane: 15 Kč;
- dopolední svačina: 15 Kč;
- oběd: 35 Kč;
- odpolední svačina: 15 Kč;
- večeře 20 Kč.

Rodiče přihlašují stravu předem - škola rodičům umožňuje každodenně regulovatelný rozsah odebírané stravy.

5.5 Organizace provozu školy

Provoz školy je uskutečňován v době od 6:30 do 18:30 každý pracovní den. Děti jsou umístěny v homogenní třídě s celodenním provozem. Provoz školy je celoroční.

- Při vstupu do školy je uplatňován adaptační režim podle potřeb jednotlivých dětí.
- Pedagogové se dětem plně věnují a ty tak nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí.
- Denní řád je dostatečně pružný, aby vyhověl všem individuálním a aktuálním potřebám dětí.

- Děti mají dostatek prostoru a času pro seberealizaci a herní činnosti, vždy se mohou ke spontánní hře vrátit, aby ji mohly dokončit nebo v ní pokračovat.
- Poměr spontánních a řízených aktivit je v denním režimu vyvážený.
- Pravidelně jsou zařazovány řízené pohybové aktivity.
- Činnosti jsou organizovány tak, aby děti podnítily k aktivitě, nápaditosti a experimentování.
- Podmínky organizace jsou uzpůsobeny k tomu, aby měly děti příležitost spolupracovat, jak ve velké skupině, tak v malé skupině nebo ve dvojicích.
- Plánování činností plně respektuje zájmy a potřeby dětí, při realizaci je vytvářeno vhodné prostředí, které je bezchybně materiálně zajištěno.

5.5.1 Denní režim školy

Tabulka 9 Režim dne

6:30 – 7:30	Děti se začínají scházet, po příchodu mají prostor pro spontánní hru.
7:30 – 8:00	Snídaně
8:00 – 8:20	Ranní kruh, prostor pro přivítání, motivace k programu, který bude následovat a moment, pro vyjádření individuálních potřeb.
8:20 – 9:45	Tematicky zaměřené řízené činnosti (pracovní, výtvarné, pohybové, literární, dramatické...).
9:45 – 10:15	Svačina, příprava na pobyt venku.
10:15 – 11:45	Pobyt venku (hry na zahradě, v parku, poznávací procházky po okolí...)
11:45 – 12:15	Oběd
12:15 – 12:35	Příprava na odpočinek, čtení pohádky, popřípadě jiné klidové aktivity.
12:35 – 14:00	Polední odpočinek, respektování individuálních spánkových potřeb dětí = náhradní klidové činnosti a individuální práce s dětmi
14:00 – 15:00	Odpolední program – kroužky nebo příležitost k doděláním ranních aktivit
15:00 – 15:15	Odpolední svačina
15:15 – 18:00	Volné činnosti dětí, aktivity zaměřené především na hry podle přání dětí V době pozdního odpoledne se podle skladby třídy (děti, které navštěvují zařízení až po řízených ranních činnostech) vracíme ke zvolenému tématu, které nás celý den provází a sjednocujeme znalosti všech dětí tak, aby děti s odlišně nastavenou docházkou nebyly ochuzeny o program.
18:00 – 18:30	Večeře, příprava k odchodu

Samozřejmostí je, že v průběhu celého dne jsou dodržovány hygienické návyky, je dbáno, aby si děti umývaly ruce před každým jídlem a také po jídle, po pobytu venku a v rámci výtvarných aktivit. Po obědě je pečlivě dodržována péče o dětský chrup. V průběhu dne mohou děti kdykoliv na toaletu, pedagogové se snaží děti upozornit, před každou řízenou činností a venkovním pobytem, aby WC navštívily. Během dne mají děti přístup ke všem pomůckám, hračkám a vybavení školy, svolení žádají pouze při manipulaci s cvičebním nářadím a náčiním. Podmínkou je, že jakoukoliv pomůcku využijí, vrátí ji na původní místo.

Rodiče mohou děti přivádět v průběhu celého dne podle individuální domluvy. Omlouvání dětí je nejvhodnější učinit do 8:00. Rodiče předávají do zařízení dítě v dobrém zdravotním stavu. Vyskytne – li se u dítěte nebo v rodině infekční onemocnění, je povinností rodičů tuto skutečnost ohlásit zařízení. Při náznacích onemocnění dítěte v době pobytu v zařízení jsou rodiče ihned telefonicky informováni. Pokud si pověřená osoba nevyzvedne dítě do stanovené doby, pokusí se zařízení telefonicky kontaktovat zákonného zástupce.

V prostorách zařízení platí přísný zákaz požívání alkoholu a kouření. Zařízení je přístupné zvenčí pouze prostřednictvím zvonku, každý, kdo do zařízení vstupuje, ohlásí se prostřednictvím telefonu a následně mu bude bzučákem umožněn přístup. Zevnitř jsou dveře hlavního i bočního vchodu volně otevíratelné, aby mohly sloužit jako únikový východ. Všechny děti v zařízení jsou pojištěny proti úrazům a nehodám v době pobytu v zařízení nebo na akcích pořádaných zařízením. Všechny akce jsou oznamovány s předstihem nejen prostřednictvím nástěnky, ale i webu. Rodiče se podle zájmu a individuálních potřeb mohou každodenně o čemkoliv informovat přímo ve třídě, kdy jim pedagog věnuje náležitý prostor a čas v podobě konzultací. Bohatá spolupráce rodiny a školy je pro zařízení základním kamenem úspěchu.

5.5.2 Charakteristika třídy

V zařízení péče o předškolní děti se nachází jedna třída složená z 15 dětí různého věku, třída je tedy heterogenní. Smíšená třída poskytuje nejpřirozenější prostředí pro socializaci, lze říci, že do jisté míry kompenzuje trend současné doby a vyrovnává deficit z málo početných rodin. Prostřednictvím smíšené třídy si děti osvojují demokratický způsob života. Dostávají se častěji do situací, ve kterých tříbí své postoje, posilují vzájemnou kooperaci a zapojují empatii. Děti se vzájemně respektují a jsou vedeny k tomu, že odlišnost je zcela

přirozená. Daná skupina nabízí prostor k nápodobě a rychlejšího rozvoje komunikace a řečových dovedností. Neopomenutelnou součástí skupiny s širokým věkovým rozpětím je dodržování pravidel společného soužití. Pokud se na kontrolu pravidel zaměří starší vrstevník před nástupem do školy, je to pro mladší spolužáky mnohem více motivující, než když dodržování vyžaduje dospělá osoba. Také ve spontánních aktivitách pro sebe děti mohou být větší inspirací díky pestrému věkovému rozložení. Obvykle mají starší děti tendenci něco vysvětlovat a objasňovat těm mladším. Dochází k tomu, že mladší dítě se dozvídá něco na víc přirozenou cestou a vzhledem k mentální blízkosti dětí je informace snáze pochopena. Starší dítě předáváním myšlenek mladším dětem rozvíjí samostatné myšlení a formulování názorů, rozvíjí řečové schopnosti a upevňuje získané vědomosti. Zároveň se stává sebevědomějším, buduje také vnitřní odpovědnost ve vztahu k mladšímu dítěti.

Všechna uvedená pozitiva vedou k tomu, že ve třídě panuje přátelská atmosféra a vstřícné vztahy s minimálními prvky agrese a soutěživosti. Vzhledem k odlišnému věku dětí ve skupině se přirozeně třída rozvrství a automaticky děti zaujmou své místo v kolektivu. Velkou výhodou nabízí homogenní třída pro jedináčky, kdy se pro ně stává náhradní skupinou sourozenců.

Věkově smíšená třída si od pedagoga žádá vyšší nároky v oblasti organizačních dovedností. Pedagog musí všechny plánované aktivity uzpůsobit potřebám, které mají různé věkové skupiny. Při volbě témat se řídí vzdělávacím programem, ze kterého vychází a konkretizuje jej na podobu denních programů. Třída pracuje podle společně stanovených základních pravidel. Dodržování těchto pravidel je také každodenně hodnoceno formou udělování „smajlíků“ do domečků se jménem a značkou dítěte u vchodu do třídy po dobu celého dne. Děti budou odměněny usměvavým obličejem, v případě dodržování pravidel, a tudíž pozitivně motivovány k jejich dalšímu respektování. V případě ignorace a porušení společně dohodnutých pravidel bude dítěti pro výstrahu udělen zamračený obličej, který ho po určité dobu (dle závažnosti) bude upozorňovat na to, že se nezachovalo tak, jak by mělo. Pro příště bude chtít přispět ke klidné atmosféře ve třídě a vyvaruje se výstřelkům, které vedou k získání negativního smajlíka. Pokud dítě ví, jak opravit své chování a vidí, kde se stala chyba, zajisté bude smajlíka ihned zbaven.

5.6 Charakteristika vzdělávacího programu a záměr školy

KAŽDÝ DEN S ÚSMĚVEM

Vzdělávací program je koncipován na dobu jednoho roku. Plně respektuje hlavní cíle předškolního vzdělávání, jeho záměrem je dané cíle obohatit. Vzdělávací program se opírá o RVP PV a s jeho vzdělávacími oblastmi se ztotožňuje. Jedná se o oblasti:

- Dítě a jeho tělo.
- Dítě a jeho psychika.
- Dítě a ten druhý.
- Dítě a společnost.
- Dítě a svět.

O vizi mateřské školy napovídá již samotný název programu. Nelze si odpustit otázku. Zdá se Vám, že mají děti v dnešní době dostatek příležitostí vyjádřit to, co cítí, dát najevo emoce? Ovšem...na vyjádření negativních projevů se prostor najde vždy a to bohužel většinou v těch nejnevhodnějších chvílích, když je rodič zaneprázdněn a dítě si prostřednictvím vzteku snaží vydobýt to, po čem touží. Proto je v předškolním období nejvyšší čas začít se věnovat emočním a sociálním schopnostem dětí. Děti by se měly seznámit s tím, že je mnoho možností, jak se chovat. Uvědomit si a vnímat své potřeby a respektovat potřeby druhých, reagovat na problémy a společně s ostatními hledat řešení. Vědomé rozvíjení této oblasti je prospěšné i pro tělo, které reaguje na duševní pocity. Nepopíratelně jedno s druhým souvisí.

Důraz je kladen na oblast:

- **Sebepoznávání**, kdy dítě vnímá samo sebe a své vnitřní stavy.
- **Sebeovládání**, kdy dítě jedná přiměřeně a se zapojením rozumu a vůle reguluje emoční proudy.
- **Empatie**, kdy se dítě umí vcítit do druhého.

- **Komunikace**, kdy kontakt s druhými lidmi znamená verbálně i neverbálně sdělovat myšlenky, emoce, pocity a nálady.
- **Optimismus**, kdy dítě vychází ve svých úvahách raději z pozitivního vyústění situace a určuje si tak pozitivní přístup k životu.
- **Motivace**, kdy si dítě pro další život odnese náboj. Lidé s velkou motivací jsou obecně považováni za výkonnější, více od sebe očekávají a snaží se dosáhnout vyšších cílů a vycházejí z toho, že budou mít úspěch. Děti, kterým je poskytována příležitost k aktivnímu zvládnání různých situací (samostatně se rozhodují, podílejí na rozhodování) disponují větší sebedůvěrou.

Záměrem je, aby se děti už v mateřské škole učily zacházet s množstvím citů, které denně prožívají. Aby je poznávaly, rozlišovaly a uměly vnímat. Pedagogové poskytují pestrou nabídku nápadů a námětů pro emoční vývoj dítěte, vždyť porozumět vlastním emocím a emocím lidí kolem nás je určitým obohacením života. Mimo jiné tak předcházíme zvýšené agresi. Agrese je přece jeden z mnoha pocitů, patří k radosti, lásce, strachu, hněvu, smutku a štěstí. Znamená to, že pokud dítě přijde na to, jak zacházet s prožívanými pocity, agrese se bez dalších zásahů upozadí nebo se jí předejde.

Ano, dá se říci, co Vás napadá... k čemu citově založené dítě, které celé dny zasvěcuje úvahám o svém jáství. Nebude mít prostor věnovat se získávání poznatků, zkušeností a znalostí. Nezvládne základní matematické operace, nerozezná prvosenku jarní od tulipánu a smrk od dubu. Právě tahle úvaha je mylná! Dané náležitosti se nevyklučují, ba naopak se přímo doplňují. Program není založen na hodnotách, které se prosazují na úkor inteligenčního rozvoje dítěte. Aktivita zaměřené na emoční rozvoj jsou doplňující a postavené nad rámec vzdělávacího procesu, kdy podmínkou jejich realizace je skloubení s procesem osvojování znalostí. Právě na základě emočního rozvoje dochází k vyšší úspěšnosti v oblasti rozumového vývoje dítěte.

V psychologických vodách se koncem minulého století objevuje pojem emoční inteligence (EQ). Po dlouhou dobu byl jako měřítko inteligence používán inteligenční kvocient (IQ), který vypovídal o možném životním úspěchu člověka. Nároky na dnešní dobu zpochybňují IQ jako měřítko pro výkonost a úspěšnost, jelikož se jedná pouze o rozumové schopnosti, tudíž výsledek IQ testu neposkytuje spolehlivou výpověď o úspěšnosti člověka ve všech

oblastech každodenního života v lidské společnosti. Úspěšnost člověka ve společnosti a v životě má zřetelnější souvislost právě s emoční a sociální schopností lidí, které jsou uznávány jako rovnocenné. (Pfeffer, 2003; Shapiro, 2009)

Vizi školy je poskytnout dítěti odrazový můstek pro úspěšný a především spokojený život. Život naplněný hodnotami, které sice nejsou měřitelné, ale zato jsou nenahraditelné pro člověka, jako lidskou bytost s bohatým a hlubokým vnitřním světem, sršícího zdravým sebevědomím, optimismem a citově vyváženého jedince, který má kontrolu nad prožíváním svého života. To vše se odehrává v přátelském prostředí, které v dětech podněcuje estetičnost a poskytuje jim mnoho podnětů. Formou prožitků jsou dětem zprostředkovány životní zkušenosti v rozmanité skupině dětí, ve které je na první místo kladena individualita dítěte. Škola má na paměti, že tvoří základy pro následné celoživotní vzdělávání dítěte a doplňuje rodinnou výchovu.

Celoroční koncept školy se vyznačuje následujícími oblastmi, ze kterých vycházejí:

Proces adaptace:

- Je kladen velký důraz na to, aby adaptace proběhla úspěšně a bez problémů = s úsměvem. Před samotným nástupem dítěte do zařízení je rodičům doporučena vhodná literatura, která podpoří úspěch tohoto velmi důležitého procesu. Rodičům se nabízí možnost stanovit si požadavky ohledně adaptace jejich dítěte. Je nutná úzká spolupráce pedagoga a rodiče. To znamená, že dle potřeby mohou být rodiče přítomni v mateřské škole a škola se jim snaží co nejvíce vyhovět.

Hra:

- Hra je nejpřirozenější činností dítěte. Dětem je poskytován dostatečný prostor pro realizaci spontánních i řízených her. Pedagogové podporují dětskou hru a obohacují o výchovné a vzdělávací možnosti.

Pravidelný pohyb:

- Je známo, že ve zdravém těle, zdravý duch. Pohyb je neopomenutelnou součástí. Program zajišťuje dostatečný prostor pro realizaci řízených i spontánních pohybových aktivit. Je využíváno rozmanité vybavení sloužící ke sportovním aktivitám. Nápaditosti se meze nekladou a zdravý přístup dítěte k pohybu je podporován nejen vybavením, ale i přírodním a technickým prostředím v okolí školy.

Psychohygienu:

- Je hlavním bodem, který provází děti po celý rok a konkretizován je ve vizi školy. Psychohygienu je začleňována do každodenního provozu a speciálně vymezený čas najdeme v době ranního kruhu.

Poznávání světa:

- Je dbáno na praktickou a experimentální formu poznávání světa. Zařízení reflektuje probíraná témata a prostřednictvím exkurzí, výletů a akcí obohacuje program. Během celého roku děti provázejí důležitá výročí z kalendáře, která se vztahují k mnoha oblastem lidského světa. Výběr témat obohacuje a rozšiřuje dětské poznání a má za cíl přiblížit dítěti i vzdálenější témata. Na každý zvláštní den našeho kalendáře jsou připraveny tematicky odpovídající a prohlubující aktivity, jako jsou říkanky, příběhy, hry a pracovní listy.
- Nabídka zájmových kroužků a aktivit vychází z přání rodičů. Primárně je poskytována nabídka kroužku:
 - hra na hudební nástroj – flétna;
 - lekce cizího jazyka (angličtiny) uskutečňované v prostorách zařízení;
 - lekce plavání v blízkém Sportcentru;
 - cvičení v zámecké zahradě.

- Náplní poznávání světa je i široká nabídka výletů, které lze realizovat v případě zájmu rodičů. Školní rok provázejí akce pojící se s významnými dny. Akce jsou realizovány za účelem nejen poznávání světa, ale také pro upevnění spolupráce s rodiči. Do programu zařazujeme pro příklad drakiádu, vánoční besídku, vítání jara, pálení čarodějnic, představení ke dni matek, rozloučení s předškoláky a mnoho dalších příhodných událostí, kdy se propojí rodinný a školní život.

5.7 Vzdělávací obsah

Vzdělávací obsah je závazný pro všechny pedagogy. Na jeho základě plánují týdenní aktivity, které specifikují do denních plánů. Třídní plán je tedy v závislosti na vzdělávacím obsahu, ale reaguje na aktuální situace a individuální potřeby dětí. Díky flexibilitě programu může pedagog uzpůsobovat týdenní plány tak, aby ladily s aktuální situací a například s vývojem počasí. Může se stát, že sníh napadne příliš brzy nebo naopak pozdě, logicky se téma věnované zimním sportům a stavění sněhuláků použije ve vhodném a odpovídajícím období. Pedagog má volné pole působnosti pro svoji tvořivost a nápaditost, dostává tak do rukou velkou důvěru a zodpovědnost.

V třídním programu musí být zastoupeny všechny oblasti života kolem dítěte a pedagog musí zavítat do všech tradičních témat, které se běžně v mateřských školách zmiňují. Pedagog zapisuje stanovené týdenní téma a denní aktivity do třídní dokumentace, která je podrobena kontrole a hodnocení. Program není striktně diktován také z důvodu kalendária, jehož hlavní mezníky jsou zmíněny v obsahu vzdělávání. Právě prostřednictvím těchto dnů věnovaným různým událostem se pedagog může dotknout mnoha témat v průběhu celého roku, aniž by pro ně byl vyhrazen speciální čas. I z tohoto důvodu je nutná podrobná dokumentace činností, do které rodiče v případě zájmu mohou nahlédnout.

Program mateřské školy je odlehčen od mnoha závazných mezníků a časových presů, které jsou v běžných školách znatelné. Přispíváme tak k poklidné atmosféře. Celoroční provoz nabízí dostatek času na doplnění všech informací, které během školního roku nebyly zmíněny. Dochází tak na základě analýzy třídní dokumentace prováděnou vedením.

Tabulka 10 Vzdělávací obsah

Měsíc + dny věnované neobyčejným událostem	Název bloku
Září 1. září – Světový den míru 21. září – Uklidme svět 22. září – Evropský den bez aut 28. září – svatý Václav Poslední týden v září – Světový den námořnictva 30. září – Mezinárodní den překladatelů Poslední neděle v září - Mezinárodní den neslyšících	Hola, hola, škola volá!
Říjen 1. říjen - Světový den cyklistiky + Mezinárodní den seniorů + Mezinárodní den lékařů 4. říjen – Mezinárodní den zvířat 9. říjen – Světový den pošty 16. říjen – Světový den výživy + Světový den páteře 17. říjen – Světový den úrazů 20. říjen – Den stromů 21. říjen – Den původních odrůd jablek 31. říjen – Halloween	Proměny a dary přírody
Listopad 11. listopad – svatý Martin 13. listopad – Mezinárodní den nevidomých 14. listopad – Světový den diabetiků 16. listopad – Den poezie + Mezinárodní den tolerance 21. listopad – Světový den televize + Mezinárodní den pozdravů Poslední sobota v listopadu – den nenakupování	Padá listí na zahradě, stromy mají po parádě...
Prosinec 3. prosinec – Mezinárodní den osob s tělesným postižením 6. prosinec – Mikuláš 7. prosinec – Mezinárodní den osobní letecké dopravy 11. prosinec – Mezinárodní den hor + Světový den dětství 13. prosinec – svatá Lucie 20. prosinec – Mezinárodní den lidské solidarity 24. prosinec – Štědrý den	Kouzelný čas adventu
Leden 1. leden = 1. den z 365 dní kalendářního roku 5. leden – první použití lyží u nás 6. leden – Tři králové	Zima, ledová královna
Únor 11. únor – Světový den nemocných 14. únor – svátek svatého Valentýna	Karneval, muzika a radovánky

Pohyblivý svátek masopust 21. únor – Mezinárodní den mateřského jazyka	
Březen 11. březen – Evropský den mozku 20. březen – Mezinárodní den za odstranění rasové diskriminace 21. březen – Mezinárodní den zdravého spánku, světový den loutkového divadla 21. březen – 1. jarní den 22. březen – Světový den vody 22. březen – Mezinárodní den invalidů 23. březen – Světový den meteorologie 24. březen – Den horské služby Mezinárodní den boje proti hluku 28. březen – Den učitelů	Jaro klepe na dveře, probouzení přírody a živočichů
Duben 1. duben – Apríl + Den ptactva 2. duben – Mezinárodní den dětské knihy 7. duben – Světový den zdraví 18. duben – Mezinárodní den památek a sídel 22. duben – Mezinárodní den Země 23. duben – Světový den knihy a autorských práv 30. duben – Filipojakubská noc	Hody, hody, doprovody, já jsem malý zajíček...
Květen 1. květen – stavění máje + Mezinárodní den ptačího zpěvu 3. květen – Den Slunce 4. květen – Den hasičů 8. květen – Mezinárodní den Červeného kříže Druhá neděle v květnu – Svátek matek 15. květen – Mezinárodní den rodiny 20. květen – Den moře 30. květen - Světový den bez tabáku	Máj, lásky čas
Červen 1. červen – Mezinárodní den dětí 2. červen – Den pozemního vojska 5. červen – Světový den životního prostředí 8. červen – Světový den oceánů Třetí neděle v červnu – Den otců 21. červen – Den květů	Úsměvy Sluníčka
Červenec 2. červenec – Světový den UFO 7. červenec – Den čokolády 14. červenec – Mezinárodní koupací den 15. červenec – Den gumových medvídků	Přírodní živly

20. červen – Den lízátek	
Srpen V srpnu slaví narozeniny Večerníček 13. srpen – Mezinárodní den leváků Třetí sobota v srpnu - Mezinárodní den zvířat bez domova Poslední víkend v srpnu - Evropská noc pro netopýry	Poznáváme okolí místa, ve kterém žijeme

Zdroj: Mlčochová, 2012

5.8 Evaluace

Vzdělávací program by měl být živým dokumentem, jenž je podrobován inovacím, obnovám a úpravám. To vše podle potřeb ředitele/ky a pedagogického zastoupení. Je hodnocena kvalita a naplňování cílů vzdělávacího programu.

Autoevaluační proces probíhá podle předem stanovených etap na základě metod a nástrojů hodnocení. Evaluace v mateřské škole se odehrává na několika úrovních. Dělíme ji z hlediska časového rozpětí na denní, průběžnou a celoroční. Denní hodnocení probíhá ve třídě ústní formou prostřednictvím dialogu a pozorováním. Prostor pro vzájemnou reflexi poskytuje ranní kruh. Evaluace slouží pedagogovi a posouvá ho k efektivnější práci se skupinou dětí. Denní hodnocení by mělo probíhat po celou dobu provozu zařízení, kdy si pedagog všímá reakcí dětí na aktivity, jejich postojů a názorů a především jejich výkonů v řízených aktivitách, ale také ve spontánních hrách.

Na základě těchto poznatků je pedagog kompetentní k tomu, aby rodičům poskytoval odborné a ucelené informace o stavu, náladě, pokrocích a mnohdy i o nedostacích jejich dítěte. Jsou zakládány všechny výrobky, výtvořky, které dítě vyprodukuje do speciální složky (portfolio), kterou mají rodiče k nahlédnutí. Průběžné hodnocení spočívá v nabídce diagnostický listů, které jsou dětem předloženy v počátku zahájení docházky, v jejím průběhu a v závěru. Během školního roku je průběžná evaluace realizována třikrát. Listy jsou zakládány, vyhodnocovány a porovnávány. Oblasti jsou rozčleněny do následujících kategorií:

- **Motorika, grafomotorika a kresba** (koordinace ruky a oka, manipulace s předměty, držení tužky, kresba lidské postavy).
- **Zrakové vnímání a paměť.**

- *Vnímání prostoru a vnímání času* (orientace).
- *Sluchové vnímání a paměť, vývoj řeči* (slovní zásoba a formální vyspělost řeči, verbální komunikace).
- *Základní matematické představy* (početní operace, řešení problémů a myšlenkové operace).
- *Sociální dovednosti, hra, sebeobsluha* (vůle a vytrvalost, respektování pravidel, společenské návyky a pravidla, sociabilita a spolupráce, adaptabilita, navazování kontaktu s dospělými i dětmi).

Celoroční evaluace se zabývá záměrem školy, dodržování stanovených cílů a vizí, návazností plánovaných činností na vzdělávací program, celkovým průběhem a výsledky výchovně vzdělávacího procesu, dále spoluprací s rodiči a akcemi pořádaných školou. V pozadí nezůstává ani činnost pedagogů, která je podrobně hodnocena, pedagogové si vedou sebereflexivní deník pro vlastní účely osobního a profesního vzestupu.

6 EVALUACE NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Návrh vzdělávacího programu hodnotili tři vybraní odborníci: akademický pracovník, ředitelka mateřské školy a matka dvou dětí předškolního věku. Originální hodnotící formuláře jsou přiloženy v příloze P III – V.

Shrnutí výsledků:

Tabulka 11 Evaluace návrhu vzdělávacího programu

Obsahová náplň vzdělávacího programu	
<p>Informační bohatost (podmínky personální, programové, prostorové a provozní)</p>	<p>Hodnotitelé se shodují, že vzdělávací program je důkladně popsán a lze v něm nalézt téměř všechny potřebné informace. Podle ředitelky MŠ by bylo dobré přesunout některé nadbytečné informace do samostatných dokumentů, jako jsou organizační řád, smlouva o poskytování a školní řád. A stejně jako matka dětí předškolního věku poukazuje na obsáhlost části, která popisuje sociální inteligenci. Akademický pracovník oceňuje využití odborných lékařských služeb a zařazení podvečerních činností do denního režimu. Nedostatky spatřuje v tom, že není určeno, zda má škola místo pro odkládání využívaných pomůcek a prostředků. Dále vidí nejasnosti v omlouvání dětí a v průběhu konzultací s rodiči. Hlavní obsahovou nedostatečnost uvádí povrchné rozpracování vzdělávacího obsahu.</p>
<p>Originalita a poutavost vize programu a vzdělávacího obsahu</p>	<p>Tento bod je poněkud rozporuplný z hlediska hodnotitelů. Ředitelka uvádí, že škola má sice</p>

	<p>jasnou vizi a osobitého ducha, ale náplň vzdělávacího obsahu příliš originální není, nicméně je praktická. Podle akademického pracovníka je pojetí vzdělávacího obsahu složeného z významných dnů přínosné pozitivum.</p>
<p>Reálné možnosti uplatnění vzdělávacího programu</p> <p>Realizovatelnost navrhovaného programu (z hlediska prostorů, lokality, typu vzdělávacího zařízení, podmínek a vzdělávacího obsahu)</p> <p>Vzdělávací obsah a jeho využití v praxi</p>	<p>Hodnotitelé jednohlasně uvádějí, že návrh vzdělávacího programu má možnost reálně se uplatnit. Akademický pracovník vyjadřuje obavy z toho, že by ze strany školní inspekce mohl vzejít problém kvůli stručně definovanému vzdělávacímu obsahu. Vzhledem k tomu, že soukromá mateřská škola není zařazena do rejstříku škol, tak pod kontrolu školní inspekce nespadá a podoba vzdělávacího programu není určena, tudíž je na zpracovateli, co vše do dokumentu uvede.</p> <p>Podle matky nelze posoudit konkrétní dopady vzdělávacího programu v praxi, dokud nebude vyzkoušen. Důraz klade na to, že hlavním hodnotitelem by mělo být samotné dítě, jehož spokojenost je hlavním kritériem v rozhodování o využitelnosti programu.</p> <p>Podle ředitelky MŠ jsou jednotlivé bloky prakticky využitelné, ale určitě by je více popsala. Dále uvádí, že zmiňované významné dny obsažené ve vzdělávacím programu by do programu zařadila jako projekt nikoliv jako vzdělávací obsah.</p>

	Naopak akademický pracovník oceňuje za- komponování neobyčejných dnů do obsahové roviny dokumentu.
Formální stránka dokumentu	
Přehlednost programu	Program je podle hodnotitelů přehledný a srozumitelný. Akademický pracovník pouka- zuje na chyby, jejichž úpravou by došlo ke zvýšení hodnoty dokumentu. Objevuje se i nejednotná terminologie.
Logická návaznost informací a jejich členění	Návaznost kapitol je uváděna jako logická a v dokumentu se dobře orientuje.
Pozitiva a negativa vzdělávacího programu	+ lokalita, vybavení, originální vize, počet dětí, seznámení s různými světovými a mezi- národními dny - málo obsáhlý vzdělávací obsah, nedostateč- ný popis kontrolních mechanismů v oblasti kvality řízení, srozumitelná prezentace fi- nančních toků a hospodaření školy
Jiná doporučení	Jako doporučení uvedla matka zařazení více konkrétních příkladů konaných akcí. Také postrádá informaci, zda je škola tolerantní k dětem jiných etnik. Akademický pracovník by na víc uvítal kontakty na pedagogické pra- covníky a přesné uvedení konzultačních ho- din. Dalším doporučením je doplnění krátko- dobého záměru školy a nastínění pravidel soužití.

6.1 Doporučení pro praxi

Návrh je na průměrné úrovni. Podle hodnocení je sice realizovatelný, ale k postupu do vyšších příček by potřeboval několik úprav. Hlavní úprava by spočívala v podrobném rozpracování vzdělávacího obsahu, které hodnotitelům chybí a považují ho za velice důležité. Hodnocení shledávám velice přínosným, obohatilo mě o mnoho nápadů na vylepšení programu, které jsem při jeho vypracovávání opomněla. Na základě informací od hodnotitelů se šance na vylepšení a vyzdvižení dokumentu rapidně zvyšují. Díky jejich námětům a výtkám budu schopná program vytříbit a opravdu ho prakticky využít. Pohled dvou odborníků a jednoho laika dohromady poskytuje inspirující škálu názorů. K úspěšnému využití vzdělávacího programu bude potřeba návrh přepracovat především v následujících oblastech.

1. ***Vyjmutí určitých částí dokumentu, které působí pro čtenáře rušivě.*** V případě povinností zaměstnanců a platebních podmínek je nejlepší způsob uvést nadbytečné informace do samostatných dokumentů. Co se týká příliš obsáhlé a odborné části zabývající se emoční inteligencí, tak je nutností ji zkrátit nebo upravit do přijatelnější formy tak, aby čtenáře nezatěžovala.
2. ***Podrobné rozpracování vzdělávacího obsahu*** je očividně pro čtenáře velmi důležité, proto je nutné danou oblast specifikovat. Uvedené měsíční bloky tematicky rozčlenit do podkategorií a konkrétně uvést, o čem jsou a co se v daném tématu bude rozvíjet.
3. Po kompletním vybudování soukromé mateřské školy je pro zvýšení kvality programu nezbytné ***připojit obrazový materiál***, jako jsou fotografie interiéru i exteriéru.
4. Nedílnou součástí ztraktivnější nabídky je ***konkrétní rozpracování všech aktivit školy***. Počínaje zapojením rodičů do společných akcí až po spolupráci s dalšími subjekty. Poutavým bodem by bylo vypracování zajímavého projektu, který škola hodlá v daném roce realizovat.

ZÁVĚR

V bakalářské práci jsem se zabývala problematikou soukromého sektoru vzdělávání a odpovídajícími druhy škol. V tématu jsem se zorientovala a na základě poznatků vycházejících jak z historie, tak i ze současného vývoje školství, jsem vymezila pojem soukromá mateřská škola, a tím jsem naplnila jeden z cílů práce. Na základě vymezení pojmů jsem provedla srovnání druhů škol a čtenáři tak podala ucelený přehled o rozdílech mezi soukromou mateřskou školou, dětskou skupinou, firemní mateřskou školou a státní mateřskou školou. Došlo tedy k zmapování soukromého předškolního vzdělávání jak z hlediska historie, tak z pohledu současných trendů.

Současná situace, kdy jsou mateřské školy přeplněné, volá po změnách, na které se stát snaží reagovat. Zpracování informací mě obohatilo, přivedlo k zamyšlení a poskytlo odrazový můstek pro vytvoření návrhu vzdělávacího programu. Vzhledem k tomu, že daná oblast vchází do popředí zájmu až v posledních letech a na základě neustálých jednání dochází k inovacím, je náročné se v pojmech a změnách orientovat. Právě z těchto důvodů usuzuji, že náplň teoretické části práce je nezbytnou součástí pro jasné uchopení problému a terminologie.

Na základě představených informací ohledně postupu zřizování soukromé mateřské školy jsem naplnila další cíl, jímž bylo vytvořit návrh vzdělávacího programu soukromé mateřské školy. S přihlédnutím k faktu, že pro typ předškolního zařízení není pevně stanoven požadavek na vzdělávací program, měla jsem možnost uchopit jeho náplň zcela podle svých představ. Do návrhu jsem vložila své vize, tak jako bych učinila v případě, kdyby vzdělávací program nebyl pouze návrhem. Výsledná evaluace pro mě byla značným přínosem. Na jejím základě mohu definovat základní nedostatky návrhu a vyvarovat se tak budoucím chybám.

V hodnocení mě velmi překvapilo, jak je pro čtenáře vzdělávacího programu nezbytná kapitola týkající se vzdělávacího obsahu. Předpokládala jsem, že stručný nástin postačí a přiblíží tak uvolněné pojetí, které jsem viděla jako hlavní přednost návrhu. Osobně bych hlubší rozpracování vzdělávacího obsahu nechala na úrovni třídního plánu a nezatěžovala tím dokument. Naopak jsem věnovala mnoho prostoru odbornému výkladu, který podporoval mnou uváděnou vizi školy. Právě v těchto dvou případech jsem se zmýlila. Z evaluace jas-

ně vyplývá, že je teoretický výklad odborných pojmů přebytečný, kdežto obsahová náplň vzdělávací nabídky je značně nedostačující.

Upřímně doufám, že se mi projekt soukromé mateřské školy podaří zrealizovat. Ovšem pokud nenastane příležitost aplikovat vytvořený návrh vzdělávacího programu, i tak jsem pouhým jeho vypracováním získala zkušenosti, které zajisté uplatním. I jako zaměstnanec ve státní sféře mohu nabytý souhrn znalostí zúročit a aktivně se podílet na tvorbě školních vzdělávacích programů nebo se angažovat v inovacích těchto dokumentů.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Současná mateřská škola a její řízení*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-537-7.
- [2] ČESKO. *Školství: školský zákon a vyhlášky, předškolní, základní, střední, vyšší odborné a jiné vzdělávání, školy a školská zařízení, školský zákon a vyhlášky, pedagogičtí pracovníci, vysoké školství, výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče: podle stavu k 27. 9. 2010*. Ostrava: Sagit, 2010. ISBN 978-80-7208-698-6.
- [3] ĎURIŠOVÁ, Libuše. *Odras rozvoje firmy Baťa ve struktuře vzdělávací soustavy ve zlínském regionu v letech 1894-1948*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2011. ISBN 978-80-7454-128-5.
- [4] HORKÁ, Hana a Zora SYSLOVÁ. *Studie k předškolní pedagogice*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5467-7.
- [5] MLČOCHOVÁ, Markéta. *Neobyčejný rok předškoláka: hry pro předškolní děti s kalendářem významných událostí*. Praha: Portál, 2012. ISBN 978-80-262-0184-7.
- [6] PEMOVÁ, Terezie a Radek PTÁČEK. *Soukromá a firemní školka od A do Z: jak založit a provozovat soukromé nebo firemní zařízení předškolní výchovy*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4699-9.
- [7] PFEFFER, Simone. *Rozvíjíme emoce dětí: praktická příručka pro mateřské školy*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-764-7.
- [8] PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy*. Praha: Portál, 1996. ISBN 80-7178-072-3.
- [9] SMOLÍKOVÁ, Kateřina. *Manuál k přípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy*. Praha: TAURIS, 2006. ISBN 80-87000-01-3.
- [10] PRŮCHA, Jan a Soňa KOŽÁTKOVÁ. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0495-4.
- [11] PRŮCHA Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-265-0403-9.

- [12] RÝDL, Karel a Eva ŠMELOVÁ. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869–2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3033-1.
- [13] SHAPIRO, Lawrence E. *Emoční inteligence dítěte a její rozvoj*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-648-3.
- [14] SMOLÍKOVÁ, Kateřina et al. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: TAURIS, 2004. ISBN 80-87000-00-5.
- [15] SYSLOVÁ, Zora a Vladimíra HORNÁČKOVÁ. *Jak úspěšně řídit mateřskou školu*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-976-0.
- [16] ŠIKULOVÁ, Renata, Ivana BRTNOVÁ ČEPIČKOVÁ a Iva WEDLICHOVÁ. *Kapitoly z předškolní pedagogiky*. Ústí nad Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2007. ISBN 80-7044-685-4.
- [17] ŠMELOVÁ, Eva. *Mateřská škola: Teorie a praxe I*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2004. ISBN 80-244-0945-8.
- [18] ŠMELOVÁ, Eva. *Ohlédnutí do historie předškolní výchovy*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. ISBN 978-80-244-2238-1.
- [19] SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

Internetové zdroje

- [20] Soukromé školství na jednotlivých úrovních vzdělávání. *Český statistický úřad* [online]. 2011 [cit. 2014-04-29]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/6A0040887A/\\$File/w-3316-11a1.pdf](http://www.czso.cz/csu/2011edicniplan.nsf/t/6A0040887A/$File/w-3316-11a1.pdf).
- [21] Věcný záměr zákona o dětské skupině a o změně souvisejících zákonů. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. 2012 [cit. 2014-04-29]. Dostupné z: http://www.mpsv.cz/files/clanky/13503/zamer_zakona.pdf.

[22] Vybrané demografické údaje v České republice. *Český statistický úřad* [online]. 2013 [cit. 2014-04-29]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/cr_1989_ts/0101.pdf.

[23] Vyhláška č. 410/2005, Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých. *Portál hl. m. Prahy* [online]. 2005 [cit. 2014-04-29]. Dostupné z: http://www.praha.eu/public/95/5f/e6/1218284_176955__410_2005.pdf.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
EQ	Emoční kvocient
HACCP	Systém kritických bodů zdravotní nezávadnosti (Hazard Analysis Critical Control Points)
ISCED	Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání
IQ	Intelligenční kvocient
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	Mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
UNESCO	Organizace pro výchovu, vědu a kulturu

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek

TABULKA 1 STATISTIKA MATEŘSKÝCH ŠKOL, OPATROVEN A JESLÍ V ČECHÁCH V ROCE 1937.....	14
TABULKA 2 STATISTIKA MATEŘSKÝCH ŠKOL, OPATROVEN A JESLÍ NA MORAVĚ A SLEZSKU V ROCE 1937.....	15
TABULKA 3 TŘÍDY MATEŘSKÝCH ŠKOL DLE ZŘIZOVATELE 1991/92 – 2010/11	20
TABULKA 4 TŘÍDY MATEŘSKÝCH ŠKOL – PROCENTUÁLNÍ PODÍL ZŘIZOVATELŮ 1991/92 – 2010/11.....	20
TABULKA 5 DĚTI V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH DLE ZŘIZOVATELE 1991/92 – 2010/11	21
TABULKA 6 DĚTI V MATEŘSKÝCH ŠKOLÁCH DLE STÁTNÍHO OBČANSTVÍ A ZŘIZOVATELE ŠKOLNÍ ROK 2010/11.....	22
TABULKA 7 UČITELÉ V MŠ DLE ZŘIZOVATELE 2005/06 – 2010/11	23
TABULKA 8 NEKVALIFIKOVANOST UČITELŮ MATEŘSKÝCH ŠKOL DLE ZŘIZOVATELE 2005/06 – 2010/11).....	23
TABULKA 9 REŽIM DNE.....	55
TABULKA 10 VZDĚLÁVACÍ OBSAH.....	63
TABULKA 11 EVALUACE NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	67

Seznam grafů

GRAF 1 POČET ŽIVĚ NAROZENÝCH DĚTÍ V ČR V LETECH 1989 – 2010.....	19
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHA P I: PŘIHLÁŠKA DO SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY DOMEČEK	79
PŘÍLOHA P II: EVIDENČNÍ LIST	81
PŘÍLOHA P III - IV: FORMULÁŘ K EVALUACI NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	83

PŘÍLOHA P I: PŘIHLÁŠKA DO SOUKROMÉ MATEŘSKÉ ŠKOLY DOMEČEK

Dítě

Jméno:

Příjmení:

Datum narození:

Rodné číslo / číslo pasu:

Zdravotní pojišťovna:

Specifika: dieta, alergie, úrazy, jiné nemoci:

.....
.....
.....

Matka

Jméno:

Příjmení:

Adresa:

Telefon do práce:

Mobilní telefon:

e-mail:

Otec

Jméno:

Příjmení:

Adresa:

Telefon do práce:

Mobilní telefon:

e-mail:

Jiná pověřená osoba

Jméno:

Příjmení:

Adresa:

Telefon do práce:

Mobilní telefon:

e-mail:

Rozsah služeb

Denně: od.....do.....

Určité dny v týdnu: kdy od.....do.....

K přihlášce je nutné přiložit potvrzení od lékaře:

- o pravidelném očkování dítěte
- o zdravotním stavu dítěte

Datum:

Podpis:

Zdroj: Pemová, 2013, s. 124

PŘÍLOHA P II: EVIDENČNÍ LIST

Údaje o dítěti	
Jméno a příjmení dítěte	
Datum narození	
Adresa bydliště	
Zdravotní pojišťovna	
Údaje o zákonných zástupcích	
Jméno a příjmení matky	
Jméno a příjmení otce	
Adresa bydliště	
Kontaktní telefony	
Jméno a příjmení pověřených osob	
Kontaktní údaje na pověřené osoby	
Rozsah poskytovaných služeb	
Dny pobytu v zařízení	
Časový rozsah poskytovaných služeb	
Rozsah stravování	
Specifické potřeby	
Alergie	NE ANO Jaké:
Zdravotní omezení	NE ANO Jaké:
Medikace	NE ANO Jaké:
Jiná omezení	NE ANO Jaké:
Zákaz styku se zákonným zástupcem	NE ANO Jaké:

V dne.....

Zákonní zástupci

Provozovatel zařízení

Zdroj: Pemová, 2013, s. 125

PŘÍLOHA P III: FORMULÁŘ K EVALUACI NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

<p>Obsahová náplň vzdělávacího programu</p> <p>Informační bohatost (podmínky personální, programové, prostorové a provozní)</p> <p>Originalita a poutavost vize programu a vzdělávacího obsahu</p>	<p>Program je poměrně důkladně popsáný a obsáhlý, některé části se však dle mého názoru uvádí v jiných školních dokumentech. (Ad 1.3.4 - povinnosti zaměstnanců a informace ohledně mezd patří spíše do organizačního řádu; Ad 1.4.1 - částky a forma platby za školné a stravné patří spíše do smlouvy o poskytování vzdělávání a školního řádu; Ad 1.6. - část popisující sociální inteligenci považuji za příliš obsáhlou – odbornou)</p> <p>Program má jasnou vizi a osobitého ducha, témata jednotlivých bloků příliš originální nejsou, nicméně jsou praktické a vychází z dětského pozorování života</p>
<p>Reálné možnosti uplatnění vzdělávacího programu</p> <p>Realizovatelnost navrhovaného programu (z hlediska prostorů, lokality, typu vzdělávacího zařízení, podmínek a vzdělávacího obsahu)</p> <p>Vzdělávací obsah a jeho využití v praxi</p>	<p>Vzdělávací program je reálně uplatnitelný.</p> <p>Jednotlivé bloky jsou velmi využitelné v praxi, nicméně, by bylo vhodné tyto bloky více přiblížit, popsat. Dny věnované neobyčejným událostem bych osobně formulovala jako projekt, který se prolíná celým rokem, ale nemusí být tematicky propojený s jednotlivými bloky</p>
<p>Formální stránka dokumentu</p> <p>Přehlednost programu</p> <p>Logická návaznost informací a jejich členění</p>	<p>Velmi dobrá</p> <p>Velmi dobré</p>

Pozitiva a negativa vzdělávacího programu	Jak již píše výše, program má svého ducha, originální vizi. Dle popisu se MŠ nachází ve velmi dobré lokalitě, poskytuje výborné materiální vybavení. Negativa spatřuji ve vzdělávacím obsahu, celkově je málo obsáhlý, seznamování dětí s významnými dny může narušovat provázené měsíční bloky. Téma významných dnů je nápadité, osobně bych jejich prezentaci volila formou doplňujícího projektu ŠVP a to spíše jako nabídku.
Jiná doporučení	Nemám Zdroj: Ředitelka mateřské školy

PŘÍLOHA P IV: FORMULÁŘ K EVALUACI NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

<p>Obsahová náplň vzdělávacího programu</p> <p>Informační bohatost (podmínky personální, programové, prostorové a provozní)</p> <p>Originalita a poutavost vize programu a vzdělávacího obsahu</p>	<p>Navrhovaný vzdelávací program Domeček je obsahovo členitý. Motto MŠ „Každý den s úsměvem“ je zakomponované do diaľnia a zamerania MŠ.</p> <p>Vizuálne spracovanie úvodnej stránky je pútavé, možno by stálo za zváženie aj jeho ďalšie prevedenie (prípadne niektorých ďalších častí, napr. výchovno-vzdelávací obsah programu vizuálne zakomponovaný do obrazca domčeka), kde by slovo Domeček nebol iba názvom, ale bol by zakomponovaný viac a nie iba do tzv. detskej kresby, ako to je viditeľné na str. 3.</p> <p>Personálne zabezpečenie (pedagógovia) a podmienky považujem za adekvátne a pri malom počte detí aj dostačujúce.</p> <p>Priestorové zabezpečenie a poloha materskej školy sú primerané. <i>Oceňujem</i> zapájanie a využívanie odborných lekárov, ktorých ambulancie sídlia v blízkosti MŠ (logopéd, zubár,...).</p> <p>Nie je zrejmé, či sa uvažuje aj s odkladacím priestorom pre pedagógov, kde budú uložené rôzne pomôcky a prostriedky, ktoré sa aktuálne nepoužívajú. Ideálne by bolo, keby MŠ disponovala s telocvičňou, resp. priestorom, ktorý by bol čiastočne prispôsobený pre pohybové aktivity uskutočňované v zimnom období.</p> <p>Prevádzková doba je zodpovedajúca a prispôsobená dopytu. <i>Vydvihujem</i> zaradenie programu na podvečerné činnosti a taktiež podávanie večere pre deti.</p> <p>Na str. 6 je uvedené, že MŠ vychádza v ústrety rodičom a z toho dôvodu je možné privádzať deti do MŠ kedykoľvek. Je to v rozpore s tým, koľko stravy na daný deň pre dieťa je naplánovaných. Na str. 14 je uvedené odporúčané ospravedlňovanie detí do 8.00. Je to v menšom rozpore, odporučila by som to v dokumente zdôrazniť. Možno aj spôsob, akým je akceptované</p>
---	--

	<p>ospravedlňovanie detí.</p> <p><i>Vyzdvihla</i> by som a dopracovala spôsob konzultácií s rodičmi – ako to prebieha, kedy, a pod.</p> <p>Vzdelávací program je koncipovaný v súlade s požiadavkami uvedenými v RVP PV. Na základe manuálu na tvorbu školského vzdelávacieho programu by som navrhovala dôkladnejšie rozpracovať obsahovú rovinu (pozri Manuál k prípravě školního (třídního) vzdělávacího programu mateřské školy, 2005, bod 4.3).</p>
<p>Reálné možnosti uplatnění vzdělávacího programu</p> <p>Realizovatelnost navrhovaného programu (z hlediska prostorů, lokality, typu vzdělávacího zařízení, podmínek a vzdělávacího obsahu)</p> <p>Vzdelávací obsah a jeho využití v praxi</p>	<p>Ak v okolí MŠ je dopyt po ďalšom takom zariadení, materská škola má reálne možnosti uplatniť sa. Predkladaný návrh vzdelávacieho programu Domeček by si žiadal dopracovať predovšetkým obsahovú rovinu, v prípade kontroly zo strany štátnej inšpekcie. Jednotlivé témy musia byť (ako je uvedené v Manuáli k prípravě...) stručne rozpracované – o čom sú, čo sa v danej téme bude rozvíjať a pod.</p> <p><i>Oceňujem</i>, že sa do obsahovej roviny zakomponovali rôzne neobvyčajné dni v roku, ako napr. Uklid'me svět (21. září), Mezinárodní den zvířat (4. říjen),...</p> <p>Po dopracovaní obsahového rámca, ktorý bude v súlade s RVP PV a požiadavkami z okolia MŠ, bude dokument spracovaný na adekvátnej úrovni. Pre zvýšenie úrovne zariadenia je vhodné zapájať MŠ do rôznych projektov, programov,...</p>
<p>Formální stránka dokumentu</p> <p>Přehlednost programu</p> <p>Logická návaznost informací a jejich členění</p>	<p>Po formálnej stránke návrh programu disponuje viacerými gramatickými a štylistickými chybami. Odporučila by som používať interpunkčné znamienka.</p> <p>Navrhujem používanie slovného spojenia deti, prípadne deti predškolského veku a nie predškolské deti a nie žiaci/spolužiaci (napr. str. 14).</p> <p>K dosiahnutiu vyššej hodnoty programu, by som odporučila v dokumente (programe) zjednotiť používanie pojmu ředitel/ka</p>

	<p>alebo ředitelka (napr. str. 8).</p> <p>V texte sa uvádza skratka HACCP, řiada sa vysvetlenie.</p> <p>Nadváznoř subkapitol je logická a je možné sa v dokumente zorientovať sa.</p>
Pozitíva a negatíva vzdelávacieho programu	<p>Za pozitívum považujem oboznámenie detí v rámci jednotlivých tém s rôznymi svetovými či medzinárodnými dňami, ktoré nie sú všetkým zrejmé (napr. Európsky deň mozgu).</p> <p>Síce ide o návrh programu, na str. 3 je uvedená webová stránka, ktorá nie je platná. Taktiež sa domnievam, že MŠ nebude môcť mať uvedenú adresu webovej stránky, keďže doména už je obsadená.</p>
Jiná doporučení	<p>Odporučila by som (okrem už v texte uvedených častí) aj rozpracovanie projektov a programov, ktoré materská škola plánuje realizovať v danom školskom roku.</p> <p>Taktiež časť venovaná spolupráce školy s rodičmi by mohla byť doplnená o spoluprácu MŠ s ďalšími subjektmi.</p> <p>Do dokumentu by bolo vhodné doplniť aj krátkodobý zámer MŠ; či prípadné pravidlá spolužitia.</p> <p>Doplnenie by si zaslúžilo aj uvedenie kontaktov na pedagogických pracovníkov a uvedenie konzultačných hodín pre rodičov.</p> <p style="text-align: right;">Zdroj: akademický pracovník</p>

PŘÍLOHA IV: FORMULÁŘ K EVALUACI NÁVRHU VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

<p>Obsahová náplň vzdělávacího programu</p> <p>Informační bohatost (podmínky personální, programové, prostorové a provozní)</p> <p>Originalita a poutavost vize programu a vzdělávacího obsahu</p>	<p>VP respektuje, zohledňuje konkrétní finanční, materiální a personální možnosti školky a je napsán v souladu a řídí se zásadami RVP PV</p> <p>Po obsahové str. respektuje všechny nutné náležitosti RVP. Vzhledem k tomu, že jde o veřejný dokument, kterým se nově vzniklá školka prezentuje, uvítala bych více obrazového materiálu a konkrétních akcí, především v případě možností, návrhů vzájemné participace rodičů/ školky</p>
<p>Reálné možnosti uplatnění vzdělávacího programu</p> <p>Realizovatelnost navrhovaného programu (z hlediska prostorů, lokality, typu vzdělávacího zařízení, podmínek a vzdělávacího obsahu)</p> <p>Vzdělávací obsah a jeho využití v praxi</p>	<p>Viz hodnocení výše, vše je v souladu s RVP PV a je plně realizovatelné za stávajících podmínek nově vznikající školky.</p> <p>Vzhledem k tomu, že školka je na svém počátku, není možné objektivně posoudit konkrétní dopady vzdělávacího programu v praxi. Pro objektivní hodnocení je nutno posuzovat zdroje „slyšené, viděné a psané“ a samozřejmě je nutné brát v potaz subjektivní hodnocení a spokojenost samotného dítěte- návštěvníka školky.</p>
<p>Formální stránka dokumentu</p> <p>Přehlednost programu</p>	<p>Program je srozumitelný a přehledný.</p> <p>Autorce bych však jen doporučila oddělení teoretických částí a výkladů jednotlivých pojmů do samostatné kapitoly a nezařazovala je do konkrétní charakteristiky vzdělá-</p>

Logická návaznost informací a jejich členění	vacího programu dané školky.
Pozitiva a negativa vzdělávacího programu	VP je zpracován v souladu s podmínkami RVP, pozitivní je respektování základních učebních plánů. Jako možné negativum se může v delším časovém horizontu projevit nedostatečný popis kontrolních mechanismů v oblasti kvality řízení v návaznosti na sledovanou výuku a srozumitelná prezentace finančních toků a hospodaření dané školky.
Jiná doporučení	Zařadila bych více konkrétních příkladů: návštěva divadla, kulturních akcí, zajímavých osobností a také mini doporučení zda je školka přátelská k dětem jiných etnik Zdroj: Matka dvou dětí předškolního věku